

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA
kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Anna Maria Lember

**KIHNU I KALANDUS- JA MERELAAGRI KORRALDAMINE JA LÄBIVIIMINE
NOVEMBER 2020 – JUUNI 2021**

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Külli Salumäe, TÜ VKA huvihariduse õpetaja

Viljandi 2022

Resüme

„Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamine ja läbiviimine november 2020 – juuni 2021.“ Kihnu kogukonna probleemiks on noorte väljaränne konkurentsivõimeliste töökohtade puudumise tõttu. Kalandus ja merendus on Kihnu jaoks geograafilise asendi tõttu tähtsad valdkonnad, sest läbi aegade on nendest sõltunud paljude kihnlaste sissetulek ja elu jätkumine saarel. Töö eesmärgiks oli tutvustada Kihnu noortele kalanduse ja merendusega seotud traditsioone ning tugevdada kogukondlikku elu läbi koostöö. Eesmärgi saavutamiseks korraldasin Kihnu noortele kalanduse ja merenduse teemalise laagri ning kaasasin laagri korraldustiimi Kihnu kogukonna liikmed. Töö 2. osas on esitatud ülevaade kalanduse ja merenduse traditsioonilistest tegevustest, mida tutvustati merel ja Kihnu Kaluri ettevõttes toimunud töötubades. Töö 3. osas on antud hinnang toimunud laagri õnnestumistele ja vajakajäämistele ning esitatud ettepanekud alternatiivseteks tegevusteks tulevastele korraldajatele.

Võtmesõnad: kogukond, noorsootöö, noortelaager, Kihnu pärimuskultuur.

Abstract

“Organizing and Conducting the Kihnu I Fishing and Maritime Camp November 2020 - June 2021.” The Kihnu community faces the problem of youth emigration due to the lack of competitive jobs. Fishing and maritime are important sectors for Kihnu due to its geographical location, as many Kihnu inhabitants have depended on them for their income throughout history and the continuation of life on the island. The aim of this assessment was to introduce fishing and maritime traditions to young people of Kihnu and strengthen community life through co-operation. In order to achieve this, I organised a fishing and maritime camp for young people from Kihnu and involved members of the Kihnu community in the camp organisation team. Part 2 of the thesis gives an overview of the traditional activities of fishing and maritime, which were introduced in workshops at sea and at the Kihnu Kalur company. Part 3 of the work evaluates the successes and shortcomings of the camp and suggests alternative activities for future organisers.

Keywords: community, youth work, youth camp, Kihnu heritage culture.

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Töö teoreetiline taust.....	6
1.1 Kogukond ja noorte roll kogukonnas.....	6
1.2 Noorsootöö olemus ja noorsootöötaja roll.....	7
1.3 Noortelaagrite eesmärk ja korraldus	8
1.4. Pärimuskultuur ja selle olulisus	9
1.5 Kihnu kogukond ja kohalik pärimuskultuur	10
1.5.1 Kalanduse ja merenduse tähtsus Kihnu ajaloos	11
2. Kihnu I kalandus- ja merelaager	12
2.1 Laagri ettevalmistus	12
2.2 Laagri kavandamine, reklaamimine ja noorte informeerimine	13
2.3 Laagri koostööpartnerid.....	14
2.4 Laagritegevuste ülevaade	16
2.4.1 Esimene päev - reede, 28.mai.....	16
2.4.2 Teine päev - laupäev, 29. mai	17
2.4.3 Kolmas päev - pühapäev, 30. mai	19
3. Laagritegevuste analüüs ja refleksioon	21
3.1 ALACT-refleksioonimudel.....	21
3.2 Laagritegevuste analüüs	22
3.3 Enesehinnang.....	26
Kokkuvõte.....	29
Kasutatud kirjandus	31
Lisa 1. Projektitaotlus	35
Lisa 2. Laagri esialgne ajakava	39
Lisa 4. Kihnu Lehes ilmunud laagri plakat	41
Lisa 5. Laagri esimese päeva kokkuvõte Kihnu Noortetuba KINU <i>Facebookis</i>	42
Lisa 6. Noorte tagasiside	43
Lisa 7. 2021 aasta juunikuul Kihnu Lehes ilmunud artikkel.....	45
Lisa 8. Fotod.....	46

Sissejuhatus

Käesolev töö on kirjutatud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava loov-praktilise lõputööna ning kajastab Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamist.

Kihnu on iseseisev saarvald Liivi lahes, kus 01.01.2021. aasta seisuga oli rahvastikuregistrisse kantud 704 inimest, nende seas 7. -26. aastaseid noori ligikaudu 130. Kihnlastest ja Kihnu saarest on kujunenud omalaadne kultuuriruum nende suhtelise eraldatuse, kultuuripärandi ja traditsioonilise kogukondliku eluviisi säilimise tõttu. Aastast 2003 kuulub Kihnu saar UNESCO suulise ja vaimse kultuuripärandi nimekirja. (Kihnu valla arengukava..., 2017; Rahvastikuregister, 2021; Kihnu vald, i.a) Aastal 2025 peaks Kihnu jätkuvalt olema iseseisev saarvald, kus elab ettevõtlik ja elujõuline elanikkond ning hoitakse omanäolist loodust, kultuuri, järjepidevust ja traditsioonilist elulaadi. Sihi saavutamiseks järgitakse kolme põhimõtet: 1. Identiteedi ja kultuuritraditsioonide säilitamine; 2. Kogukondlikkus ja inimareng; 3. Elu- ja looduskeskkonna kooskõla. (Kihnu valla arengukava..., 2017)

Töötasin Kihnu vallas noorsootöötaja ja kultuuritöö spetsialistina septembrist 2020 kuni septembrini 2021. Põhikohaga olin noorsootöötaja, lisakoormusega kultuuritöö spetsialist. Minu töökoht paiknes Kihnu Rahvamajas ja haldasin samas majas olevat Kihnu Noortetuba KINU. Kihnu noorsootöö põhineb enamasti avatud noorsootöö meetodil (Kihnu vald, i.a), mille eesmärgiks on pakkuda noortele vabatahtlikkuse alusel osalemise võimalusi ning toetada noorte aktiivsust ja toimetulekut ühiskonnas (Noorte heaks, 2020). Noorsootöö on kättesaadav 130le Kihnu noorele, kellest ligi 50 elab aastaringselt saarel, ülejäänud õpivad/töötavad mandril ning käivad vabadel hetkedel Kihnus kodus.

Oma tööd planeerides lähtusin Kihnu valla noorsootöö väärtustest (Kihnu valla noorsootöö..., 2020): noorsootöö on süsteemselt toimiv; toimub koostöö erinevate osapooltega; nutikas ja avatud uutele võimalustele; traditsioone väärtustav; noori kaasatakse ja võimalused eneseteostuseks on mitmekülgsed. Kihnus ollakse silmitsi sama probleemiga, mille Kaie Pranno (2021) on välja toonud, kirjutades Hiiumaa noorsootööst – väljaränne peale põhikooli või gümnaasiumi lõppu. Oluline küsimus on see, kuidas tuua noored kodusaaarele tagasi ja pakkuda neile konkurentsivõimelist tööd ja elukeskkonda. Aastal 2016 oli Kihnu valla territooriumil ca 30 tööpakkujat, kelle palgal aastaringselt töötas 125 inimest. Põhilised tööpakkujad on Kihnu Vallavalitsus ja tema hallatavad asutused, puhkemajandus ja kaubandus. Neile lisandub 73 kalurit ja ca 10 käsitöömeistrist väikeettevõtjat. (Kihnu valla arengukava..., 2017) Töökohtade valik on kesine ja eneseteostusvõimalusi saarel on vähe. Probleemile tuleb

läheneda läbi noorte, keda tasub kurssi viia kohalike võimalustega, et neil tekiks ideid läbi erasektori saarele täisväärtuslikke töökohti rajada. Üks hea võimalus on teha seda läbi kalanduse, kuna kohaliku kogukonna elatusviisid on olnud ajast aega seotud ümbritseva merega. Saarel on alati olnud haritava maa nappus ja seetõttu on põhiliseks sissetuleku allikaks olnud kalapüük. Kihnu valla ettevõtluses on prioriteediks kalapüügitraditsioonide jätkumine ja tugevnemine (Kihnu valla arengukava..., 2017).

Eelnevast lähtudes seadsin käesoleva loov-praktilise lõputöö **eesmärgiks** tutvustada Kihnu noortele kalanduse ja merendusega seotud pärimuskultuuri traditsioone ning tugevdada kogukondlikku elu läbi koostöö.

Eesmärgi saavutamiseks seadsin järgmised **ülesanded**:

- Läbi töötada kogukonna- ja noorsootööd, laagrikorraldust ning pärimuskultuuri käsitlevad materjalid. Anda ülevaade kalanduse ja merenduse tähtsusest Kihnu pärimuskultuuris.
- Korraldada Kihnu noortele laager, mille teemaks on kalandus ja merendus.
- Kaasata laagri korraldustiimi kalanduse ja merendusega tegelevad Kihnu kogukonna liikmed.
- Luua ülevaade Kihnu I kalandus- ja merelaagri korralduse protsessist.
- Anda hinnang laagri eesmärkide saavutamisele.

Loov-praktiline lõputöö koosneb kolmest osast ja lisadest. Esimeses osas on käsitletud Kihnu kogukonda ja pärimuskultuuri ning noorsootöö ja laagritegevuste rolli noorte arengu toetamisel. Teise peatüki moodustab ülevaade Kihnu I kalandus ja merelaagri korralduse protsessist. Kolmandas peatükis analüüsin laagri tegevusi ja reflekteerin oma tegevust laagri korraldajana.

keskmeks on kogukonna ja kogukonnaliikmete aktiveerimine ja areng. (Parve, 2017; Araste, 2021). Toplaan (2016) on defineerinud kogukonnatööd kui kogukondades leiduva potentsiaali arendamist ning kogukonnas elavate abivajajate toetamist. Järelikult on kogukonnatöö olulisim printsiip sotsiaalne kaasatus. See tähendab, et ühiskondlikus elus on inimesel võimalus elada täisväärtuslikult - tal on juurdepääs ressurssidele ja teenustele, näiteks võimalus teha tööd, saada sotsiaal- ja tervisehoiuteenuseid, omandada haridust jne (Raam, 2013). Kui kogukonnatöö eesmärk on sotsiaalne kaasatus ning selle abil aktiveerida ja arendada kogukondi, siis mõistetaval põhjusel on just noortega tegutsemine edasiviiv (Araste, 2021). „Maailmapraktika kogukonnatöös näitab, et noorte kaasamine on kasulik nii noortele, kogukonnale kui ka noorte ja kogukonna vahelistele suhetele“ (Ivask, 2020: 19).

Kogukonna pikaajalise edukuse tagamiseks tuleb noori kohelda kogukonnaliikmetena. Selleks tuleb nad kaasata ühistegevusetesse, kus koostööd tehakse eri põlvkondade, majandussektorite ja noorsootöösutustega. Tuleb luua tugev platvorm, kus noorel on võimalus ennast väljendada, loovust arendada ja mitmekesiste huvialadega tegeleda. Tähtis on tutvustada ja populariseerida erinevaid tegevusvaldkondi (nii traditsioonidest kui ka uutest ühiskondlikest vajadustest lähtuvaid) ja luua noortele võimalusi suhtlemiseks oma ala ekspertidega, et neil areneks ettevõtluspädevus ja nad oskaksid väärtustada traditsioone. (Noortevaldkonna..., 2021).

Kütt (2017) on uurinud, kuidas toetavad noortekeskused kogukonna sidusust. Tulemustest selgus, et noorsootööl on laiem roll kogukonna panustajana. Noorsootööl on oluline roll nii noore isikliku kui ka kogukonna kollektiivse heaolu tagamisel. Noorsootöö peab olema avatud ja koostööle häälestatud. Oluline on tegevuste omavaheline kooskõlastamine ja ühiste eesmärkide kujundamine erinevate osapoolte vahel. Noorsootöö on sild noore jaoks, mis viib teda kogukonnast maailma ja vastupidi (Männiste, 2021). Tänapäeval on suureks mureks noorte väljaränne ja mitte tagasi naasmine. Kui noortele võimalikult varajases eas anda võimalus kogukonnaga koos tegutseda ja pakkuda mitmekülgset noorsootööteenust, siis on noortel suurem soov kodukohta tagasi tulla (Viksi, 2021).

1.2 Noorsootöö olemus ja noorsootöötaja roll

Noorsootöö on edukate kogukondade võti. Noorsootöö eesmärgiks on noorele tingimuste loomine tema mitmekülgsete teadmiste, hoiakute ja oskuste arendamiseks. See toimub vaba tahte alusel väljaspool perekonda, õppekava ja tööd. Noorsootöö aitab noorel mõista iseennast

ja teisi ning seeläbi ühiskonnas paremini hakkama saada. Eesti Vabariigis on noor 7- 26 aastane füüsiline isik. (Noortevaldkonna..., 2021; Noorsootöö seadus, 2010: §2, §3)

Iga noortele suunatud tegevus ega teenus ei ole automaatselt noorsootöö. Noorsootöö alla kuuluvad ainult need tegevused, mis on kooskõlas noorsootöö seaduste, põhimõtete, riiklikult kehtestatud eesmärkide ja kutse-eetikaga (Eesti Noorsootöö...,2020; Noortevaldkonna... , 2021).

Noorsootöö lähtub järgmistest põhimõtetest (Noorsootöö seadus, 2010: §4) :

- *noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid otsuste tegemisse;*
- *tingimuste loomisel teadmiste ja oskuste omandamiseks lähtutakse noorte vajadustest ja huvidest;*
- *noorsootöö põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel;*
- *noorsootöö toetab noorte omaalgatust;*
- *noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest.*

Noorte protsessis osalemise kaudu on võimalik mõõta noorsootöö tulemuslikkust. See tähendab, et hinnata saab kogu protsessi vältel kogetut, emotsioone, tekkinud teadmisi, hoiakuid ja oskusi. (Rannala, Liivrand & Enson, 2019) Välja on töötatud ka noorsootöö kvaliteedi hindamismudel. Selle abil saab kohalik omavalitsus kaardistada noorsootöö tugevusi, nõrkusi ning nende tulemuste põhjal planeerida edasisi arenguid (Haridus- ja Noorteamet, 2022)

Noorsootöö ei saa toimida ilma noorsootöötajateta. Nende tegevustest sõltub suurel määral, millistena paljud noored ellu astuvad (Praxis, 2011). Noorsootöötaja peab olema teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, peab oskama hinnata olukordi, rakendada sobivaid meetodeid ja analüüsida tulemusi. Oma töös lähtub ta noorsootöö korraldamise põhimõtetest ning meetoditest, mida rakendab vastavalt eesmärgile, sihtgrupile, töö tegemise kohale ja situatsioonile. (SA Kutsekoda, i.a) Noorsootöötaja on eeskuju, kes kannab endas juhendavaid ja abistavaid rolle: huvialade juurde suunamine, abi probleemide korral, nõustamine. Hea noorsootöötaja on empaatiline, positiivse ellusuhtumise, hea kuulamisoskuse ja õigete väärtushinnangutega. (Dibou & Rannala, 2019)

1.3 Noortelaagrite eesmärk ja korraldus

Noortelaager loob noortele võimalused arendavaks ja tervistavaks tegevuseks (Noortevaldkonna..., 2021). Laagrites keskendutakse sotsiaalsete oskuste parandamisele ja ettevõtluspädevuse arendamisele. Mitmekesised töötoad ja tegevused laagrites aitavad noortel ennast paremini tundma õppida ning tekitada huvi mõne uue ala vastu. Laager on hea võimalus

sarnaste huvidega uute sõprade leidmiseks ja vaheldus nutiseadmele. (Dibou & Rannala, 2019; Pranno, 2021)

Noortelaagrite tegevus Eestis on selgelt reglementeeritud. Tingimused laagripidajatele, -keskkonnale ja personalile on kehtestatud noorootöö seaduses aastast 1999. Lisaks reguleerivad noortelaagrite tegevusi Sotsiaalministeeriumi kehtestatud tervisekaitsenõuded ning haridus- ja teadusministri määrus (Noorte heaks, i.a; Taru, Pilve & Kaasik, 2015; Noortevaldkonna..., 2021).

Noorsootöö seaduse põhjal ei ole laager see, mis kestab vähem kui kuus ööpäeva. Sellisel juhul on tegu laagritaolise tegevusega ning neile ei kehti noorsootöö seaduses kehtestatud kohustused ning nõuded- need on pigem soovituslikud. Siiski tuleb kohalikku omavalitsust teavitada, kuna neil on õigus kehtestada laagritaolisele tegevusele omad reeglid. (Eesti Noorsootöö..., 2020)

1.4. Pärimuskultuur ja selle olulisus

Kõige üldisemas tähenduses on kultuur kogu inimtegevus ja selle tulemus. Kultuur ja selle traditsioonid on kollektiivi sotsiaalse, ajaloolise ja rahvuslikku mõtte ilming (Lotman, 1970, viidatud Rüütel 2013 kaudu). Kultuur jaguneb materiaalseks ja vaimseks kultuuriks. Esimesse kuuluvad ehitised, rõivad, vahendid jne; teise teadus, filosoofia, väärtused, ideoloogiad, uskumused, kunstid. (Rüütel, 2013)

Traditsioon hõlmab endas (pärandatud) kombeid ja tavasid. See on tule hoidmine, mille järgi õpime tundma oma püsiväärtusi. (EKI, 2022 sub traditsioon; Rüütel, 2000)

Traditsionaalset ehk pärimuskultuuri antakse edasi jäljendamise või suulise pärimuse teel ning ta levib ajas erinevate variatsioonidega. Iga esitaja on mingil määral kaaslooja. Pärimuskultuuri eesmärgiks on säilitada põlvkondade vaheline side ja tema olulisemateks tunnusteks on looduslähedus, traditsioonilisus ja kollektiivsus. Pärimuskultuur kujundab vaimsust, identiteeti ja maailmatunnetust ning ta on rahvuse säilimise alustala (Rüütel & Tiit, 2005; Rüütel, 2013; Kaevats & Varrak, 1994; Särg, 2005).

Kapitalistliku majandussüsteemi väljakujunemisega 19. sajandil hakkas pärimuskultuur murenema. Maailmas toimub ülemaailmne globaliseerumine ehk sarnastumine ja selle tulemusena jäävad kaotajaks väikerahvas ning nende kultuurid. Tänapäeval levib pärimuskultuur kommunikatsioonivahendite abil, mis on vastuolus traditsioonilise inimeselt inimesele ja põlvest põlve kanduva pärimuskultuuri olemusega. Massimeediast on tingitud

noorte huvipuudus pärimuskultuuri vastu (Viires, 2001; Rüütel, 2000). Mätas (2021) kirjutab, et digitehnoloogia kaasamine pärimuse hoidmisse on tulevikuülesanne.

Juurte tundmine annab tänapäeva maailmas kindlustunde, loob aluse mõistmiseks ja aitab jääda iseendaks. Kokkupuude pärimuskultuuriga peaks algama varajasest lapsepõlvest. Paraku ei ole kõik kodud suutelised seda tegema ja sellepärast tuleb pärimuskultuurile erilist rõhku pöörata lasteasutustes. (Rüütel, 2005) Pärimuskultuuri õpetamine noortele aitab säilitada esivanemate pärimust ning siduda erinevaid põlvkondi; aitab kaasa Eesti kultuuri jätkusuutlikule arengule ja võimaldab noorel inimesel ennast määratleda (Põhikooli riiklik..., 2011; Rüütel, 2000).

Pärimuse tundmine ja looduses elamise oskus on üks variant, kuidas noori panna tegutsema loodushoiu suunal. Tutvustades neile looduse ja inimese koostööd, tagatakse eluvõimaluste säilimine ka tulevastele põlvkondadele (Aps, 2020; Rüütel, 2000).

Tegus ja tugev kogukond on pärimuskultuuri edasikandmise eelduseks. Oluline on säilitada pärimuskultuuri ürituste ja vormide mitmekesisus, et igaüks leiaks endale sobivad huvid ja veendumused (Eesti Rahvakultuuri Keskus [A], i.a; Rüütel, 2005; Honko 1998).

1.5 Kihnu kogukond ja kohalik pärimuskultuur

Geograafilise eraldatuse tõttu on Kihnu saarel väga tugev kogukondlikkus. Sealne kogukond ei võta võõraid kergelt omaks, sest kardetakse konkurentsi ja traditsioonide kadumist. Kihnu unikaalne pärimuskultuur on kujunenud saarel elavate inimeste, nende vereliini ja ajalooliste põhjuste koosmõjul. Kihnlaste jaoks on kodune kultuur armas ja tähtis ning seetõttu on see siiani elujõuline. Saare kultuur on nii eriline, et selle hoidmiseks on välja käidud idee teha Kihnust elav muuseum või reservaat. (Mätas, 2021)

Kihnu kogukonna kui väikerahva ja tema pärimuskultuuri püsimine on ohustatud avatud maailma ees, sest segajaid on palju. Traditsioonid ja tavad on eelkõige seotud praktiliste vajadustega, mis on ajas muutumas või suisa kadunud. Näiteks ei pea enam ise küttepuid tegema, sest majadel on põrandaküttes-õhksoojuspumbad. Kuna inimesed on asendunud masinatega, siis on saarelt kadunud ära ka palju töökohti ning Kihnu kultuuri kultuurikandjad peavad lahkuma võõrasse keskkonda. Suur oht on Kihnu kultuurile ka kalapüügi kui elatusviisi kadumine. Kümnekond aastat tagasi teenis kalastusega elatist üle 60 kaluri, nüüdses on arv vähem kui kümnele. (samas)

2003. aasta novembris kanti Kihnu kultuuriruum (kogu traditsiooniline inimtegevus) UNESCO maailma vaimse ja suulise pärandi nimekirja. UNESCOsse saamine avas uusi

võimalusi Kihnu kultuuri säilitamiseks. Näiteks loodi SA Kihnu Kultuuriruum, Kihnu Kultuuri Instituut, Kihnu riiklik regionaalprogramm ja Kihnu riiklik kultuuriprogramm. Toetatakse saare majandustegevust, korraldatakse seminari Kihnu eluliste probleemide lahendamiseks, antakse välja trükiseid, toetatakse traditsiooniliste pulmade pidamist, rekonstrueeriti muuseum, käivitati kihnukeelsed raadiosaated, noortele pilliõpe ja *Kihnu kiele* tunnid (Rüütel, 2013).

1.5.1 Kalanduse ja merenduse tähtsus Kihnu ajaloo

Kihnu mehi võib pidada sealse kultuuri uuendajateks, naisi aga selle hoidjateks, kuna suure osa materiaalsel ja ainelisel pärimuskultuuri on saarele toonud just mehed oma merereisidelt (Rüütel, 2013). Saarelise asendi tõttu on merendus Kihnus suisa eluliselt tähtis, sellest on läbi aegade sõltunud paljude taluperede sissetulek. Kihnlaste merekünd tähendab kalapüüki, hülgejahti, kivi- ja kaubavedu, meresõitu, purjetamist ning ühenduse pidamist mandriga. Kihnlaste laevasõidu hiilgeaeg algas 19. sajandi teisel poolel kiviveoga, mille tingis järsk ehitustegevuse tõus linnades. 1913. aasta Kihnu vallavalitsuse protokolliraamatus on kirjutatud, et kihnu kogukond saab oma elu ülalpidamise peaaegu ainult laevateenistusest. (Jõgisalu, 2001; Kalits, 2006)

Suur hulk Kihnu mehi on teeninud leiba ka madrustena võõrastel laevadel ja teeb seda tänapäevani. 1914. aastal puhkenud sõda sai aga Kihnu laevandusele saatuslikuks. Sõtta mobiliseeriti suur hulk kohalikke meremehi ning sõjategevuse käigus valdav enamik Kihnu laevu põletati ja uputati. Sõda paiskas saare majandusliku elu segi ja elatusallika teenimiseks pidi tagasi pöörduma kalastuse juurde. (Kalits, 2006) Saart ümbritsev liivane merepõhi on kalapüügi arendamiseks igati soodsate tingimustega. Kihnu kalastusega seotud tootmisvahendite, tööriistade ja -korralduse kujunemine on seotud kalastuse arendamisega ka teistel Eesti merealadel. Peamiseks elatusallikaks sai kalastus alles nõukogude võimu ajal, mil see moodustas kogu saare majandustegevusest 90%. (samas) Tol ajal oli Kihnus pea iga majapidamine kaluritalu. Aastaringselt püüti igasugust kala, kuid kõige tähtsamaks sai räim. Rahva elu muutus paremaks, kui hakati kakuamiga (vt Lisa 8: foto 1) räimi püüdma (Annuk, 2015). Kuigi meri on eeskätt meeste pärusmaa, siis tegelikult on naised kalapüügil olnud alati suureks abiks – nad puhastavad, parandavad ja valmistavad püügivõrke (Rüütel, 2013).

2. Kihnu I kalandus- ja merelaager

Kihnu I kalandus- ja merelaager on pärimuskultuuril põhinev laager, mille sihtgrupiks on Kihnu noored vanuses 10- 18 aastat. Esimene laager oli kolmepäevane ja toimus 28.- 30. mail 2021 Kihnu saarel. Laagri eesmärgis on tutvustada Kihnu noortele kalanduse ja merendusega seotud pärimuskultuuri traditsioone ning tugevdada kogukondlikku elu läbi koostöö. Kuigi ma enam Kihnus noorsootöötajana ei tööta, korraldati sel aastal Kihnu II kalandus- ja merelaager 13.- 15. mail. Loodan, et sellest saab pikaajaline traditsioon.

2.1 Laagri ettevalmistus

Laagrisse olid oodatud 7 – 18-aastased Kihnu noored, kes õpivad Kihnu Koolis või õpivad/töötavad mandril. Kuna osa laagritegevustest toimus merel, siis ohutuse tagamiseks otsustasime lõpuks kaasata laagrisse noori alates vanusest 10 aastat. Laagris osales 15 noort – 8 tüdrukut ja 7 poissi. Osalejate vanus jäi vahemikku 11 – 15 aastat.

Esialgu oli laagri toimumine planeeritud ajavahemikul 30.aprill- 2.mai 2021. COVID-19 leviku tõttu lükkus laager edasi ja see toimus 29.- 30. mail. Laagri aeg sai valitud tähtsaima püügikala räime kudemisaja järgi, mil on ka Kihnu kaluribrigaadid kakuamidega merel. See andis hea võimaluse viia noored koos kutseliste kaluritega õppereisile. Esimene kalandus- ja merelaager oli kolmepäevane, mistõttu ei kvalifitseeru see projekt- ega püsilaagriks. Noorsootöö seaduse põhjal on tegemist laagritegevusega. Kihnu Vallavalitsusele tutvustasime laagri struktuuri ja sisu ning meile anti luba selle korraldamiseks.

Laagri rahastamiseks kirjutasin projekti (vt Lisa 1) Rahvakultuuri Keskuse „Kihnu kultuuriprogrammi toetamine 2021” vooru. Programmi eesmärgiks on väärtustada ja säilitada Kihnu kultuuri eripära ning saart kui elukeskkonda. Toetus on eelkõige suunatud Kihnu pärimuskultuuri säilitamisele ja eriti noorte sidumisele esivanemate keele ning kultuuripärandiga (Eesti Rahvakultuuri Keskus [B], i.a). Rahvakultuuri Keskuselt saime projektile osalise rahastuse. Põhjenduseks toodi, et taotlusi esitati palju ja eelarve on piiratud. Projektitoetusega saime maksta laagri töötubade ja vabaajategevuste eest. Laagrit toetas ka Kihnu Vallavalitsus, tänu sellele saime katta laagri majutus- ja toitlustuskulud ning laager olu noortele tasuta. Projekti eelarve on nähtav esitatud projektitaotluses, mille leiab lisast (vt Lisa 1).

2.2 Laagri kavandamine, reklaamimine ja noorte informeerimine

Tabel 1. Laagri kavandamise tööplaani november 2020 – juuni 2021

Tähtaeg	Tegevus	Tegevuse kirjeldus
02.11.2020	Korraldusmeeskonna leidmine	Leida Kihnu kogukonnast inimesed, kellel on soov ja tahtmine üheskoos laagrit korraldada.
November 2020	Laagri kavandamine	Laagrile eesmärgi ja struktuuri seadmine, rahastajate leidmine.
01.12.2020	Projektitaotluse esitamine Rahvakultuuri Keskuse „Kihnu Kultuuriprogrammi toetamine 2021“ vooru.	Projektitaotluse kirjutamine: koostööpartnerite leidmine, programmi kavandamine, eelarve koostamine.
Märts 2021	Kokkulepete sõlmimine osapooltega	Suhtlemine koostööpartneritega, tegevuste ja töötubade kavandamine- täpsete tööülesannete jagamine.
20.03 2021	Laagri ajakava kinnitamine	Ajakava peab olema valmis enne laagri reklaamimist.
Aprill 2021	Laagri reklaamimine	Plakati kujundamine ja laiali jagamine, sotsiaalmeediasse postitamine, ajalehele kuulutuse saatmine, vanematele ja kooli klassijuhatajatele kirjade saatmine.
Aprill- mai 2021	Koosolekud koostööpartneritega	Laagri tegevuste ettevalmistamine.
10.05- 23.05.2021	Osalejate registreerimine	<i>Google Forms</i> is valmis avalik registreerimisvorm.
28.05- 30.05.2021	Laagri läbiviimine	Laager toimub kavandatud kujul. Järgpidevad postitused laagritegevustest sotsiaalmeediasse.
Juuni 2021	Laagri kokkuvõtete tegemine	Koostööpartneritega laagri analüüs. Kihnu Lehte artikli kirjutamine.
30.06.2021	Projekti aruande esitamine	Projekti aruande esitamine Rahvakultuuri Keskuse „Kihnu Kultuuriprogrammi toetamine 2021“ vooru.

Oma tegevust laagri kavandamisel alustasin tegevusplaani koostamisega (vt Tabel 1), et mõelda läbi kõik vajalikud tegevused ja olla graafikus. Seejärel alustasin koostööpartnerite otsimisega, selleks koostas nimekirja Kihnu kogukonna liikmetest ja ühingutest/seltsidest, kes tegelevad merenduse ning kalanduse teemadega. Kokkulepete sõlmimised koostööpartneritega toimusid telefoni ja e-kirjade teel. Edasised laagri kavandamise koosolekud toimusid kas Kihnu rahvamaajas või *Zoomi* vahendusel. Laagri kokkuvõtted tegime

samuti e-kirja teel, kuna suvi on Kihnus kõige kiirem hooaeg ja me ei leidnud ühist aega kokku saamiseks.

Projektitaotluse kirjutamise ja aruandluse võtsin täielikult enda peale, kuna esitasin taotluse Kihnu Vallavalitsuse alt, kus ma parasjagu töötasin noorsootöötajana.

Laagri programmi koostamine sõltus eelkõige koostööpartneritest, kes oma nõusoleku andsid. Eelnevalt olin eesmärgiks seadnud, et kindlasti peab programmis olema kalanduse või merenduse teemakohane loeng, kohalike kaluritega tegevused ja jutuajamised, kalapüük merel, vähemalt ühe ettevõtte külastus, kala puhastamine ja sellest toidu valmistamine, ühised vabaajategevused.

Laagri ajakava koostamine sõltus tegevuste sisust, sest igal ajal ja iga ilmaga merele minna ei saa. Panime paika tegevused, mis peavad toimuma kindlatel aegadel (tegevused merel, söögikorrad) ja sinna ümber klapitasime teised tegevused.

Laagrit reklaamisin peamiselt sotsiaalmeedias: Kihnu Rahvamaja, Kihnu valla ja Kihnu Noortetoa Kinu *Facebooki* lehtedel. Kuulutuse oli üleval ka Kihnu valla kodulehel. Laagri plakat ilmus 2021. aasta maikuu Kihnu Lehes (vt Lisa 4). Noorte teavitamine toimus ka silmast silma vestluse teel, sest kogukond on väike ja omavahel kohtutakse tihedalt. Samuti saatsin infokirja koos registreerimisvormiga (vt Lisa 3) Kihnu noorte lastevanematele.

Registreerimisvorm *Google Forms*is oli avatud 10. – 23. maini, kohad täitusid aga juba kahe päevaga. Nädal enne laagrit saatsin osalejate vanematele infokirja koos laagri ajakava, osaleja varustuse ja muu olulise infoga.

2.3 Laagri koostööpartnerid

Meeskonna loomine on protsess, mille käigus kujundatakse projekti läbiviimiseks vajalik inimressurss. Tähtis on enda kõrvale leida mõttekaaslasi, et meeskond oleks elujõuline ka siis, kui keegi liikmetest mingil hetkel panustada ei saa. (Türk, 1999; Lepiksaar, 2021)

Laagri meeskonda tuleb kaasata kalanduse ja merenduse teemadega tegelevaid Kihnu kogukonna liikmeid, et tugevdada kogukondlikku elu. Nende põhimõtete alusel otsisin endale laagri korraldamiseks koostöö partnereid.

Koostöö partnereid oli lihtne leida, kuna Kihnus mitu aastat töötades olin saanud kogukonnaga tuttavaks ja teadsin, kelle poole pöörduda. Oma nõusoleku koostöökaks andsid: 1) Kihnu Mere Selts, 2) Puhka Kihnus OÜ, 3) Kihnu Kalur, 4) Kihnu matkad ja 5) kohalikud kutselised kalurid. Järgnevalt annan lühiülevaate koostööpartneritest:

Kihnu Mere Selts (Kihnu Mere Selts, i.a) loodi 2009. aastal Kihnu saart puudutava merealase informatsiooni kogumiseks ja talletamiseks, samuti traditsioonide taaselustamiseks ja edasiandmiseks.

Puhka Kihnus OÜ (Puhka Kihnus..., i.a) on 2013. aastal loodud pere-ettevõtte, mida veavad kahe põlvkonna naised. Puhka Kihnus OÜ tegeleb turismiga kasutades ära olemasolevaid ressursse: pakutakse majutust Sadama Öömajas, giidituuri saarel, süüa otse koduköögist (kalad toob lauale pereisa, kes on elupõline kalur).

Kihnu Kalur (Kihnu Kalur, i.a) käitleb kõiki kalu, mis meri Kihnu kaluritele kingib ning pakub kalatooteid aastaringelt.

Kihnu Matkad puudub kodulehekül, kuid vabatahtlikkuse alusel viivad nad läbi erinevaid matku nii maal kui merel, rääkides sinna juurde põnevaid lugusid Kihnu ajaloost ning loodusest.

Kohalikud kutselised kalurid on kogukond, kes igapäevaselt tegelevad kalapüügi ja teenivad sellega elatist.

Mõned koostööpartnerid aitasid kaasa ka laagri kavandamisele ning iga koostööpartneri ülesandeks oli vähemalt ühe töötoa korraldamine (vt Tabel 2). Kihnu Mere Selts aitas laagri eesmärgi seada ja sisu luua, kuna nemad tunnevad Kihnu kalanduse ning merenduse ajalugu. Puhka Kihnus OÜ koostas menüü, kuna neil on grupitoitlustamise kogemusi. Neil oli ka igapäevase koostöö tõttu hea pidada läbirääkimisi kutseliste kaluritega ja selletõttu aitasid nad kaasa ka ajakava loomises.

Tabel 2. Koostööpartnerite ülesanded

Koostööpartner	Ülesanded
Kihnu Mere Selts	Laagri eesmärgi seadmine ja sisu loomine. Loeng „Läänemere kalad“ ja kivilaeva meisterdamise töötoa korraldamine ja läbiviimine.
Puhka Kihnus OÜ	Menüü koostamine, ajakava loomine, kutseliste kaluritega kokkulepete sõlmimine. Majutuskoha mugavuste eest vastutamine ja toitlustamine.
Kihnu Kalur	Kala käitlemise töötoa korraldamine ja läbiviimine.
Kihnu Matkad	Meresüstadega matk töötoa korraldamine ja läbiviimine.
Kohalikud kutselised kalurid	Kakuamiga räimepüük merel korraldamine ja läbiviimine.

Laagris osalejatega tegelesid igapäevaselt kasvatajad, kelle ülesandeks oli olmeküsimustega tegelemine ja noorte vaba aja sisustamine. Algselt pidi laagris olema kaks

kasvatajat – mina ja minu hea tuttav (soovib jääda anonüümseks). Vahetult enne laagrit jäi teine kasvataja haigeks ja kuna hilja oli uut otsima hakata, siis pidin üksi toime tulema.

Meditsiinitöötajat meil laagris ei olnud. Julgesin vastu võtta selle otsuse, sest samal kevadel olin läbinud esmaabikoolituse. Laagrisse võtsin kaasa eelnevalt enda poolt kontrollitud esmaabikoti. Ametlikult olin sel ajal Kihnu Vallavalitsuses esmaabivahendite korrashoiu ja esmaabi andmise eest vastutav isik. Samuti töötab Kihnus oma kiirabibrigaad ja tänu väikestele vahemaadele jõuavad nad ruttu kohale. Eelnevalt igaks juhuks siiski teavitasin kiirabi, mis kuupäevadel ja kus laager toimub.

2.4 Laagritegevuste ülevaade

Kogu laagritegevus toimus Kihnu Suaru sadama alal ja Lemsi külas. Nii sadamas kui ka Nordi teel toimusid välitegevused. Jõujaamas ja Kihnu Sadama öömajas aga tubased tegevused. Kogu Kihnu Sadama öömaja oli laagri jaoks broneeritud. See oli staap, kus ööbiti, söödi, oldi vabadel hetkedel ning kus toimusid ka tegevused.

Aktiivse õppimise ja osalemise osa laagrist moodustasid töötoad, mida oli kokku seitse: kalaloeng, kakuamiga räimepüük merel, meresüstadega matk, muttide tarimine, kala käitlemine, kivilaeva meisterdamise õpituba, kalatoidu valmistamine. Õhtuti ja vabadel hetkedel olid ühised vabaajategevused, mis olid tähtsad seltskonna ühendamiseks.

Osade tegevuste tõttu merel oli laager ilmale tundlik. Esimene päev oli küll päikeseline ja vaikne, kuid ilmateade näitas, et teised päevad töotavad tulla tuulised. Seetõttu pidime esialgses ajakavas (vt Lisa 2) ja programmis tegema viimasel hetkel muudatused.

2.4.1 Esimene päev - reede, 28.mai

Tabel 3. Laagri tegevused reedel, 28. mail

Kell	Tegevus	Tegevuskoht	Läbiviija/ vastutav isik
15.30	Kogunemine	Sadama öömaja	Anna Maria
16.00	Sissejuof chatav pooltund	Sadama öömaja	Anna Maria, Puhka Kihnus OÜ
16.30	Loeng „Läänemere kalad“, snäkilaud	Jõujaam	Kihnu Mere Selts, Jüri Tenson, Puhka Kihnus OÜ
18.00	Kakuamiga räimepüük merel	Sadam	Kihnu Kalur, kutselised kalurid
20.30	Õhtusöök	Sadama öömaja	Puhka Kihnus OÜ
21.00	Mereteemalised mängud	Sadama öömaja	Anna Maria

Kell	Tegevus	Tegevuskoht	Läbiviija/ vastutav isik
22.30	Vaba aeg	Sadama öömaja	Anna Maria
23.00	Öörahu	Sadama öömaja	Anna Maria

28. mail, laagri esimesel päeval (vt Tabel 3), kogunesime osalejatega Kihnu Sadama öömajas. Enne töötubade algust tutvustasin laagri korraldust ja koos osalejatega panime paika reeglid, mis kehtisid kogu laagri vältel.

Seejärel algas Kihnu Jõujaamas loeng „Läänemere kalad“ (vt Lisa 8: foto 2), mis toimus koostöös Kihnu Mere Seltsiga ja mida juhendas merebioloog Jüri Tenson. **Loengu eesmärk:** Noored teavad, millised on Läänemeres elavad kalad, millised on nende iseloomud ja millised neist on head söögikalad. Noored on lahanud kalu ja selle tulemusena teavad, mis on peidus kalade sees.

Pärast loengut suundusime Kihnu sadamasse ja valmistusime minema kakuamidega räimepüügile (vt Lisa 8: foto 3). Õppereis toimus koostöös Kihnu Kaluri ja teiste kohalike kutseliste kaluritega. Enne kakuamile minekut rääkis kapten ohutusest ja kõigile jagati päästevestid. Täpisealt kell 18.00 startisime sadamast ja sõitsime Manija saare külje alla. **Õppreisi eesmärk:** Noored on koos kutseliste kaluritega käinud kakuamiga õppereisil, mille tulemusena on näinud kaluribrigaadi koostööd ja ülesandeid, räimepüüki mõrdadega ja teavad Kihnu kakuamisõidu ajalugu.

Peale merelt tulekut ootas laagrilisi õhtusöök, milleks oli supp. Esimese päeva vabaajategevusteks olid mereteemalised mängud, kus oli rõhk koostöö arendamisel. Mängud olid pärit Lindi lasteaed-alkkool raamatust „Täna sööme kala“.

2.4.2 Teine päev - laupäev, 29. mai

Tabel 4. Laagri tegevused laupäeval, 29. mail

Kell	Tegevus	Tegevuskoht	Läbiviija/ vastutav isik
9.00	Äratus- võimlemine	Kihnu Sadama öömaja	Anna Maria
9.30	Hommikusöök	Kihnu Sadama öömaja	Puhka Kihnus OÜ
10.30	Töötoad: muttide tarimine, Kihnu ettevõttega tutvumine- kala käitlemine, kalatoidu valmistamine, ratastega sõit.	Kihnu Sadama öömaja, Kihnu Kaluri tööruumid, Kihnu saar	Noored, Kihnu Kalur, Anna Maria

Kell	Tegevus	Tegevuskoht	Läbiviija/ vastutav isik
14.30	Lõunasöök	Kihnu Sadama öömaja	Puhka Kihnus OÜ
15.00	Ujumine	Kihnu sadam	Anna Maria
16.30	Töötoad: kivilaeva meisterdamise õpituba, meresüstadega matk.	Kihnu jõujaam, Nordi tee	Kihnu Mere Selts, Kihnu Matkad
17.30	Sauna- ja grilliõhtu	Kihnu Sadama öömaja	Puhka Kihnus OÜ, Anna Maria
21.00	Filmiõhtu	Kihnu jõujaam	Anna Maria
00.00	Öörahu		Anna Maria

Teine päev (vt Tabel 4) algas võimlemise ja hommikusöögiga, kust ei puudunud ka kala. Seejärel algasid töötoad. Kuna ühes töötoas sai maksimaalselt osaleda neli noort, siis pidin lisama paralleelse tegevusena juurde rattasõidu mööda saart, et ükski noor ei jääks tegevusetu. Kokku oli neli tegevust ja selleks jagasime noored gruppidesse: noored rivistasid end pikkuse järjekorda ja lugesid neljaks.

Esimene grupp läks muttide tarimise (vt Lisa 8: foto 5) töötuppa. Töötuba toimus noorelt noorele meetodil, kus juhendajateks olid kaks Kihnu Kooli õpilast. Noorelt noorele koolitusmeetodi käigus viivad noored ise läbi koolitustegevusi oma eakaaslastele (Kütt & Hannus 2007: 6). **Töötoa eesmärk:** Noored on õppinud merest tulnud muttide puhastamist ja tarimist (kalavõrkude puhastamist ja kokku seadmist).

Teine grupp läks Kihnu Kalur ettevõttega tutvuma, kus toimus ka kala käitlemise (vt Lisa 8: foto 6) töötuba. **Töötoa eesmärk:** Noored on tutvunud võimaliku töökohaga Kihnu saarel. Töötoas on saanud iga noor osa kala käitleja tööpäevast - alustades riietumise ja lõpetades põrandate pesuga. Iga laps on puhastanud 2kg kakuamireisilt püütud räimesid.

Kolmas grupp valmistas kalatoitu (vt Lisa 8: foto 7), mis toimus samuti noorelt- noorele koolitusmeetodil. **Töötoa eesmärk:** Õppereisilt püütud ja ise puhastatud kaladest on valmistatud toit- prae- ja marineeritud räimed.

Neljanda grupiga läksin ratastega Kihnu saarele sõitma ja soovijad said käia ka poes.

Iga töötoa pikkus oli üks tund ja iga grupp tegi kõik tegevused läbi.

Pärast lõunasööki oli ajakavas vaba aeg. Noorte soovil läksime merre ujuma Kihnu sadama ujumisalale.

Enne õhtut jätkusid töötoad. Kaks töötuba toimusid samal ajal ja eelnevalt loodud neljast grupist tegime kaks. Üks grupp läks meresüstadega matkama (vt Lisa 8: foto 9), mida viis läbi Kihnu Matkad. **Töötoa eesmärk:** Lapsed on õppinud sõitma uue veesõidukiga. Nad teavad vastavaid ohutusnõudeid.

Teine grupp meisterdas puukoorest kivilaevu (vt Lisa 8: foto 8), mida viis läbi Kihnu Mere Selts. **Töötoa eesmärk:** Noored teavad Kihnu kivilaevade ajaloost. Osaleja on meisterdanud puukoorest veekindla purjelaeva endale mälestuseks.

Teise päeva õhtuks oli planeeritud pikk aeg vabaajategevusteks. Kõigepealt oli sauna- ja grilliõhtu. Saun oli meie jaoks soojaks kōetud, kui saabusime tagasi töötubadest. Sauna ajal grillisime koos noortega endale õhtusöögiks liha ja kala. Soovi korral sai mängida lauamänge, mille olin eelnevalt Kihnu noortetoast KINU kaasa võtnud.

Päeva lõpetas filmiõhtu Kihu jõujaamas. Lasin noortel filmi valida. Ainuke tingimus oli, et filmi pealkiri peab olema kuidagimoodi seotud meie laagriga. Ühel meelel valiti vaatamiseks välja Eesti film “Keskpäevane praam”.

2.4.3 Kolmas päev - pühapäev, 30. mai

Tabel 5. Laagri tegevused pühapäeval, 30. mail

Kell	Tegevus	Tegevuskoht	Läbiviija/ vastutav isik
9.00	Äratus- võimlemine	Sadama öömaja	Anna Maria
9.30	Hommikusöök	Sadama öömaja	Puhka Kihnus OÜ
10.15	Töötoad: kivilaeva meisterdamine, meresüstadega matk	Kihnu jõujaam, Nordi tee	Kihnu Mere Selts, Kihnu Matkad
11.30	Asjade kokkupanek	Sadama öömaja	Anna Maria
12.00	Tagasiside ring	Sadama öömaja	Anna Maria
12.30	Lõpetamine	Sadama öömaja	Anna Maria, Puhka Kihnus OÜ

Viimane laagripäev (vt Tabel 5) algas samuti võimlemisega. Pärast hommikusööki toimusid laagri viimased töötoad: kivilaeva meisterdamine, meresüstadega matk.

Enne laagri lõpetamist toimus refleksiooniring. Olin selleks eelnevalt ette valmistanud viis küsimust, millele vastasid kõik osalejad kirjalikult. Küsimused olid järgnevad:

1. Millise tundeaga tulid laagrisse ja millise tundeaga lahkud laagrist?
2. Mis sulle laagris kõige rohkem meeldis?
3. Mis sulle laagris ei meeldinud?
4. Millised on sinu ettepanekud järgmise laagri paremaks korraldamiseks (korralduslik pool, tegevused jne).
5. Kas tuleksid ka järgmisel aastal laagrisse?

Pärast tagasiside andmist sai iga osaleja endale laagris osalemise eest diplomi ja mälestuseks Kihnu Mere Seltsi raamatu „Kihnu meremehe lugu“. Ja muidugi punkti panime laagritele pitsa ja kringliga.

Iga päeva lõpus tegin Kihnu noortetuba KINU *Facebooki*’i lehele ka kokkuvõtva postituse koos piltidega (vt Lisa 5), et jooksvalt kajastada laagris toimuvat. Kihnu valla juuniku lehte kirjutasin lühikese ülevaate kogu laagrist (vt Lisa 7).

3. Laagritegevuste analüüs ja refleksioon

Minu jaoks kõige parem õppimisviis on praktikakogemuse mõtestamine ja eneseanalüüs. Kihnu I kalandus- ja merelaager oli esmakordne kogemus mulle korraldada laagrit algusest lõpuni, võttes kanda mitmeid rolle. Eelnevalt olen laagrites töötanud kas huvijuhi või kasvatajana, selle kogemuse baasil valmistasin ette ka kalandus- ja merenduslaagri noortele.

Laagritegevusi analüüsin ALACT-refleksioonimudeli järgi. ALACT-mudeli 1. ja 2. etapi olen juba läbinud: olen ette valmistanud ja läbi viinud laagri; olen esitanud tagasivaate tegevustele ja andnud sellest ülevaate lõputöö teises osas. Järgnevalt otsin tähendusi ja seoseid ning osutan alternatiivsetele lahendustele – need moodustavad ALACT-mudeli põhjal 3. ja 4. etapi. Loodetavasti on nendest tähelepanekutest kasu Kihnu II kalandus- ja merenduslaagri korraldajatele – see oleks ALACT-mudeli rakendamise 5. etapp. Peatüki lõpus analüüsin iseend laagri korraldajana.

3.1 ALACT-refleksioonimudel

ALACT- mudel on Hollandi Utrechti Ülikooli professori Fred Korthagen'i poolt loodud refleksioonimudel. Antud mudeli eesmärk on praktikakogemuse hindamine ja analüüsi tulemusel alternatiivsete tegevuste planeerimine (Sööt, 2020; Pärna jt, 2020)

ALACT- mudel koosneb viiest refleksioonietapist ja selle nimetus tuleneb etappide inglisekeelsete nimetuste esitähedest (Koolitusprogramm Tuleviku..., i.a):

1. Tegevus (A – *action*) – toimub eesmärgistatud tegevus
2. Tagasivaade tegevusele (L – *looking back on the action*) – mõeldakse tagasi tegevusele, eriti siis, kui midagi läks planeeritust teisiti.
3. Teadlikkus olulistest aspektidest (A – *awareness of essential aspects*) – otsitakse kindlaid tähendusi ja seoseid, saadakse aru, mis põhjustas ebaedu.
4. Alternatiivsete tegevusmodelite leidmine (C – *creating alternative methods of action*) – valitakse teistsugune käitumisviis või lähenemine eesmärkide täitmiseks.
5. Uute tegevuste proovimine, katsetamine (T – *trial*) – katsetatakse uusi tegevusi ja on ühtlasi ka uue ringi algus.

3.2 Laagritegevuste analüüs

Järgnevalt toon välja (vt Tabel 6) kaheksa laagri tugevust.

Tabel 6. *Laagri tugevused*

Laagri tugevused (teadlikkus olulistest aspektidest)
1. Laagrit aitasid korraldada ja laagris osalesid Kihnu kogukonna inimesed.
2. Mõistev ja usaldusväärne suhtlus koostööpartnerite vahel.
3. Noorelt noorele koolitusmeetodi kasutamine töötubade läbiviimisel.
4. Laagritegevused olid noorte jaoks uudsed ja huvitavad.
5. Kohalike kutseliste kalurite igapäevase töö tutvustamine ja Kihnu Kaluri ettevõttega tutvumine.
6. Tegevuste läbiviimisel ilmastikuoludega arvestamine.
7. Laager jäi ettenähtud eelarve piiresse.
8. Laagrikohad täitusid kahe päevaga.

Kõik koostööpartneid ja laagris osalejad olid kihnlased ning enamik neist ka igapäevaselt Kihnus elavad inimesed. Kihnu inimesed väärtustavad oma pärimuskultuuri ja selle edaskikandmise eelduseks peab olema tegus ning tugev kogukond, kes teevad omavahel koostööd. Väärtuslikuks pean, et kohalikud kalurid olid nõus koostööd tegema. Nad ei olnud varasemalt merereisi õppereisina läbi viinud ja olid seetõttu algul skeptilised ning pelglikud. Sadama Öömaja perenaine vestles kaluritega ning selgitas, et neil on potentsiaali noortele vajalikke teadmiste jagamiseks.

Tänu ühisele arusaamisele toimuvast oli suhtlus koostööpartnerite vahel mõistev ja usalduslik. Kogu laagri vältel kehtisid kõik kokkulepped ning ühtegi juhendajat ei pidanud taga otsima ega töötubade ettevalmistuste pärast muretsema.

Noorelt noorele koolitusmeetodi kasutamine andis hea võimaluse kaasata noored vabatahtlikena laagri korraldamise protsessi ja pakkuda neile võimalusi mitmekülgseks eneseteostuseks. Neli Kihnu Kooli õpilast viisid läbi kaks töötuba (muttide tarimine ja kalatoidu valmistamine), mille korraldamise käigus said nad teha koostööd eri põlvkondade ja noorsootöötajaga. Ühiselt kavandati tegevuste eesmärgid ning otsiti kohalike kalurite käest vajaminevaid vahendeid muttide tarimise töötoa läbiviimiseks.

Noorte tagasisidest (vt Lisa 6) tuli välja, et laagritegevused olid nende arvates uudsed ja huvitavad. Kõige rohkem meeldisid neile tegevused merel, kui sai sõita kakuami ja

meresüstadega. Laageris oli tegevusi nii maal kui merel, mille mitmekesisus andis võimaluse noorel ennast paremini tundma õppida. Mul on hea meel, et noored töid tagasisides välja, et aktiivse osalemise ja õppimise kõrval meeldisid neile ka vabaajategevused, näiteks saunaõhtu ja ujumine. Laager peab andma ka hea võimalus lõbusalt sõpradega aja veetmiseks.

Suur oht Kihnu kogukonnale on kalapüügi kui elatusviisi kadumine ning seepärast on Kihnu valla ettevõtluses prioriteediks kalapüügitraditsioonide jätkumine ja tugevnemine. Seetõttu pidasin vajalikuks tutvustada noortele Kihnu kutseliste kalurite igapäevast tööd ja Kihnu Kaluri ettevõtet. Mõlemad pooled tegutsevad eraettevõtluses ja on heaks eeskujuks noortele, kuidas on endale nullist üles ehitada elatise teenimise võimalus. Kutselised kalurid viisid noored kakumiga räimepüügile, mille müügiga teenivad nad elatist aprillist kuni maikuuni. Kihnu Kaluri ettevõttes sai iga osaleja praktiseerida kala käitleja tööpäeva – alates riietumisest, kala kaalumisest, puhastamisest kuni tööpindade pesuni. Suhtlus oma ala ekspertidega, kellel on teadmisi ja indu, võiks aidata kaasa noorte ettevõtlushuvi tekkimisele.

Juhendajad (kutselised kalurid, Kihnu Matkad), kelle töötoad toimusid merel, jälgisid ilmateadet. Paar päeva enne laagrit lubas ilmateade laagri teisel ja kolmandal päeval tuulist ilma. Me ei soovinud riski võtta ning tegime esialgses ajakavas viimasel hetkel muudatused. Näiteks jäi ära matk kirkkovenedega ning hommikune räimepüük asendus õhtuse merele minekuga.

Laager jäi ettenähtud eelarve piiresse. Programmi kokkupanemise ajal võtsin osapooltelt paberile kinnitatud hinnapakumised ja seetõttu ei tulnud ühtegi ettenägematut lisakulutust.

Laageris osalemine toimus avatud noorsootööle omaselt vabatahtlikkuse alusel. Kõik laagrikohad täitusid kahe päevaga, mis tähendab, et laager oli hästi reklaamitud ja huvi noorte seas olemas. Kihnus on hea reklaami teha, sest info liigub väikeses kogukonnas kiiresti. Mõjukam on silmast silma reklaam. Kirju ja plakateid väga tähele ei panda. Näiteks üks lapsevanem väitis mulle, et laagri kohta ei ilmunud infot Kihnu Lehes ja ta sai selle toimumisest teada alles viimasel hetkel. Tegelikult ilmus maikuu Kihnu Lehes kuulutus laagri toimumise kohta.

Järgnevalt toon välja (vt Tabel 7) seitse laagri nõrkust ning ettepanekud järgmise laagri paremaks korraldamiseks.

Tabel 7. Laagri nõrkused ja täiendavad tegevused

Tähelepanek (teadvustatud aspekt)	Täiendavad tegevused (teistsugune käitumine)
1. Inimressursi puudumine.	Kaasata rohkem kohalikke inimesi laagri läbiviimiseks: kaks kasvatajat ja kokk.
2. Ajakavas tekkisid ootamatult mõned tühjad augud ja noortele jäi liiga palju vaba aega.	Ette on valmistatud vähemalt viis teemakohast lisategevust.
3. Vähe tegevusi merel.	Rohkem paatidega sõitmist, kalapüüki ja tutvustada ka teisi Kihnu ajaloo tähtsal kohal olevaid merendusega seotud tegevusi.
4. Puudu on teemakohane sissejuhatav loeng.	Loeng kalanduse ja merenduse tähtsusest Kihnu ajaloo koostöös Kihnu Muuseumiga.
5. Tagasiside pinnapealne.	Läbi viia grupiarutelu, koostada sellised küsimused, mis annavad infot laagri eesmärgi saavutamise kohta. Kaasata refleksiooniringi ka kõik koostööpartnerid.
6. Vähe võimalusi osalejatele meeskonnatööks.	Mõnedes töötubades ja vabaajategevustes seada eesmärgiks meeskonnatöö harjutamine.
7. Magamistoad olid külmad.	Magamistoad tuleb eelnevalt ise üle hinnata ning rõhku pöörata tubade soojusele. Vajadusel tuleb maja pidevalt kütta või leida uus majutuskoh.

Laagri nõrkuseks pean inimressursi puudumist. Nii mina kui ka üks töötoa juhendaja võtsime enda kanda liiga palju ülesandeid, mõtlemata, et see võib tegelikult kogu laagrile karuteene osutada. Näiteks oli laagris kaks kokka ja rohkem poleks olnud vaja ka, kui üks neist ei oleks pidanud läbi viima ka ühte töötuba, mis toimus mitu korda. Selletõttu läks ajakava vahepeal nihkesse ja tekkisid ootamatult mõned tühjad augud, kus oli lihtsalt passimist. Järgmisel korral tuleks palgata juurde kaks kasvatajat ja kokk. Lisajõud tuleb kaasata kohalikust kogukonnast, et saaks inimestele pakkuda kuuluvustunnet, võimalust teha tööd ja ennast teostada.

Õhtuti ei jõudnud ma kasvatajana koormuse tõttu noortele tegevusi läbi viia. Ka noored töid tagasisides välja (vt Lisa 6), et kohati oli laager igav, sest oli liiga palju vaba aega. Järgmiseks korraks tuleks ette valmistada juurde vähemalt viis teemakohast lisategevust. Need tegevused ei pea olema töötoad, vaid võivad olla ka teemakohased vabaajategevused, näiteks mereteemalised ristsõnad, mälumäng kaladest, vahepealne tagasiside küsimine noortelt jne. Nii on noortel laagris põnevam ja korraldajatel ka vähem stressi.

Noored töid välja (vt Lisa 6), et kuna tegemist on kalanduse ja merenduse laagriga, siis oli nende jaoks vähe tegevusi merel. Esimeses laagris otsustasime noortele tutvustada kakuumiga räimepüüki ning rohkem rõhku pöörata kalandusega seotud maapealsetele tegevustele (kala käitlemine, muttide tarimine, kalast toidu valmistamine). Järgmisel korral tuleks noored viia rohkem paatidega merele ning kala püüdma. Samuti võiks järgmisel korral tutvustada mõnda teist Kihnu ajaloo tähtsal kohal olevat merenduse valdkonda, näiteks kas hülgejahti, kivi- ja kaubavedu, purjetamist või ühenduse pidamist mandriga. Kõiki neid tegevusi on võimalik tutvustada/õppida merel olles. Kihnu kalanduse ja merenduse kultuuri püsima jäämiseks on oluline säilitada ning tutvustada noortele nende vormide mitmekesisust, et igaühel oleks võimalik leida endale sealt sobiv huvi.

Laager oleks pidanud algama hoopis teemakohase sissejuhatava loenguga, mis oleks tutvustanud noortele laagri eesmärgi ning selgitada, et laager on võimalik õppida uusi ja haruldasi oskusi, mis kihnlasele lausa eluliselt olulised on. Selline tutvustus jäi meie poolt tegemata ja mulle tundus, et seetõttu ei osanud noored tegevusi õppimisvõimalustega seostada. Järgmisel korral peab laager algama Kihnu merenduse ja kalanduse ajaloo loenguga koostöös Kihnu Muuseumiga. Sellisel juhul on ühistegevusse kaasatud veel üks kohalik osapool.

Vaid kogemuse võimaldamine noortele ei taga õppimist, selle mõtestamiseks on tarvis teha tagasisidering. Laagris küsisin osalejatelt tagasisidet kirjalikult, sest olin kindel, et nii julgeb iga noor kirja panna kõik enda mõtted. Kirjalik tagasiside võib olla ka väga põhjalik, kui küsimused on head. Samuti mängib kirjaliku tagasiside juures rolli vastajate vanusest tulenev eneseväljenduse oskus ja võimekus. Seekord jäi tagasiside pealiskaudseks nõrkade küsimuste tõttu. Minu poolt eelnevalt ettevalmistatud küsimused ootasid tagasisidet noorte emotsioonide kohta ning uurisid, mis neile meeldis ja mis mitte. Näiteks küsisin, et mis neile laager meeldis. Kui küsimuse järel oleks olnud sõna "põhjenda" või "miks", siis oleksid vastused olnud palju väärtuslikumad. Emotsioonide küsimused on ka minu arvates tähtsad, kuid õpieesmärgi nimel oleksin pidanud noortelt küsima küsimusi, mis oleks võimaldanud infot selle kohta, kas saavutasin laagri eesmärgid. Küsimused oleksid pidanud laskma noortel hinnata kogu protsessi vältel kogetut, tekkinud emotsioone, teadmisi, hoiakuid ja oskusi. Nii oleksin põhjalikult teada

saanud ka minu kui noorsootöötaja töö tulemuslikkusest. Sel korral põhineb suurem osa laagri tagasiside minu kui korraldaja ja vaatleja seisukohalt. Järgmisel korral tuleks valida tagasiside meetodiks grupiarutelu. Arutelu ringi tuleb kaasta kõik koostööpartnerid, sest tagasiside puudutab ka nende tegevust. Elava arutelu käigus saab jooksvalt küsida juurde täpsustavaid küsimusi, selgitusi ja näha emotsioone.

Kogukondlikku elu tugevdamise eesmärgist lähtudes oleks võinud rohkem osalejatele pakkuda meeskonnatöö tegemise võimalust. Seda mainis ka üks noor oma tagasisides. See oleks eri vanuses osalejaid omavahel tihedamalt suhtlema pannud ning kogu laagri kambale rohkem meie-tunnet tekitanud.

Laagristaabis olevad magamistoad oli külmad ja selletõttu oli mõnel noorel uni segatud. Noortel peab laagris olema tagatud head võimalused magamiseks, sest päevad on intensiivsed ja pikad.

3.3 Enesehinnang

Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamine andis mulle võimaluse analüüsida ennast kui noorsootöötajat. Antud peatükis toon välja oma ülesanded ning tuginedes praktikale oma arenguvajadused ning tugevad küljed.

Kogu protsessi vältel täitsin mitmeid rolle: juhataja, programmijuht ja kasvataja. Juhatajana vastutasin kogu laagri korralduse eest – alustades kohaliku omavalitsuse teavitamisest laagri toimumise kohta kuni ohutusnõuete järgimiseni. Olin kontaktisik, kelle poole sai pöörduda kõikide laagrit puudutavate küsimustega.

Programmijuhina oli minu ülesanneteks rahastuse otsimine, projekti kirjutamine ja selle juhtimine, koostööpartnerite leidmine, laagritegevuste kavandamine ja programmi sujumise eest vastutamine. See oli minu esmane kogemus üksinda projekti juhtida ja ma olen rahul oma tööga. Esiteks sellepärast, et kirjutatud projektile otsustati eraldada raha. Tõlgendan seda nii, et projekti sisu oli tugev ja vajalik. Samuti jäin kuludega eelarve piiresse ning töötasud said õigel ajal makstud. Kogu protsessi vältel suhtlesin programmijuhina kõigi osapooltega ning sõlmisin kokkulepped.

Laagri ajal hoolitsesin ajakavas püsimise eest, pildistasin laagrit ja tegin iga õhtu päeva tegevustest kokkuvõtte sotsiaalmeediasse. Lisaks kasvatajana oli minu ülesandeks laagri toimumise ajal tagada laste turvalisus, tegeleda olmeküsimustega ning läbi viia vabaajategevusi. Samuti ööbisin koos noortega ja olin nende jaoks alati olemas, kui vaja oli.

Laagri toimumise jooksul sain aru, et olin endale võtnud kanda liiga palju ülesandeid. Ettevalmistava protsessi jooksul ma seda ei tajunud, sest töö oli mitme kuu peale ära jaotatud. Küll aga laagri toimumise ajal tundsin, et korraga kogu laagri ja programmi eest vastutamine, noortega tegelemine ning pildistamine käis mulle üle jõu. Pingest tekkis teise päeva õhtul migreen. Filmiõhtu lõpuni pidasin vastu, kuid pärast seda pidin valu tõttu pikali minema oma tuppa, mis asus noortega samas majas. Kuna öörahuni oli veel 1,5h aega, siis palusin kõige vanemal laagris osalenud tüdrukul olla korrapidaja. Leppisin noortega kokku, et kõik kuulavad korrapidajat ning küsimuste tekkimise korral pöörduvad tema poole. Korrapidajaga oli kokkulepe, et arusaamatuste või murede korral võib ta minu poole iga hetk pöörduda. Üksinda ma ei jõudnud tegeleda hea noorsootöötaja ülesannetega, näiteks suhelda kõikide noortega, abistada neid kõigis tekkinud küsimustes ning toetada tegevustes. Mul oli küll palgatud ka teine kasvataja, kuid kahjuks vahetult enne laagrit ta haigestus ja mul ei olnud aega uut otsida. Järgmisel korral palkan kindlasti kaks kasvatajat ja jätan ennast sellest rollist kõrvale. Ma võtsin enda kanda palju ülesandeid, sest ainukese noorsootöötajana Kihnus leidsin, et ma ei pea kohustama kedagi teist laagrit korraldama. Siinkohal aga oleksin võinud rohkem keskenduda kogukonnatööle. Seda tehes oleksin leidnud ehk enda kõrvale aktiivsed mõttekaaslased ja toetava meeskonna, kes oleksid mind kui laagri korraldajat ka palju enesekindlamaks muutnud.

olen enesekriitiline ja tihti sean endale kõrge lati. Kui ma tunnen, et ma lähen selle alt, siis tahaksin asjad pooleli jätta. Tundsin mitu korda laagris läbikukkumise tunnet, sest ma ei suutnud noorte jaoks 100% olemas olla ning ajakava käigu pealt uute tegevustega täiendada. Olen praktikate käigus võtnud endale hoiaku, et oma pettumust või halba tuju ei näita ma noorte ees välja. Noortele on vaja, et noorsootöötaja on enesekindel ja teab, mida teeb, see on oluline nende poolehoidu võitmiseks.

Laagri programm jäi veidike pinnapealseks, kuna ma eelnevalt ei uurinud põhjalikult Kihnu kalanduse ja merenduse ajalugu. Laagri sisu ja programmi panin põhiliselt kokku olemasolevate teadmiste põhjal. Jäin projekti ettevalmistamise ja kirjutamisega viimasele minutile. Nõrk ajaplaneerimine on minu miinus. Mulle meeldib küll teha plaane, kuid tihti pean halva aja kasutamise tõttu need ümber tegema. Olen aru saanud, et mind motiveerib tegutsema ajasurve, kuid siis läheb tavaliselt rapsimiseks.

Ma oleksin võinud endale kogu laagri protsessi vältel teha märkmeid nii kordaminekute kui ka muutmist vajavate aspektide kohta või kasutada teadlikult mõnda refleksioonimudelit. Ma ei teadnud, et kirjutan laagrist lõputöö, küll aga olin võtnud plaani, et laagrist saab igaaastane traditsioon. Mõlemal juhul oleksid mulle kasuks tulnud vahetult pärast kogemust kirja pandud mõtted.

Hea suhtlemisoskus on minu tugev külg. Olen vahetu suhtleja igas vanuses inimestega ja tänu sellele oli mul ka kerge leida laagrisse koostööpartnereid. Kõige tähtsam minu jaoks oli hea läbisaamine noortega. Üks noor isegi kirjutas tagasisidesse, et talle meeldis kasvataja. Viljandi Kultuuriakadeemias läbitud praktikate käigus olen endale teadvustanud, et hea noorsootöötaja kohtleb kõiki võrdselt, on empaatiline, õiglane ja teeb tihti nalja. Eneseiroonia ja situatsiooni keeramine väikeseks naljaks on minu tugev külg see aitab rasketest hetkedest läbi tulla. Just eneseiroonia aitas noorte juurde minna, kui ma tundsin end läbikukkujana.

Ma olen uhke enda üle, et ma julgesin korraldada laagrit just kalanduse ja merenduse teemal. See valdkond on Kihnu kogukonna ja pärimuskultuuri püsima jäämiseks väga tähtis. Arvestades, et tegemist oli minu esimese projekti juhtimise ja laagri korraldamisega, saan olla rahul iseendaga, sest suutsin laagri algusest lõpuni läbi viia.

Kokkuvõte

“Organizing and Conducting the Kihnu I Fishing and Maritime Camp November 2020 - June 2021. “

Käesoleva loov-praktilise lõputöö teemaks oli Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamine ja läbiviimine november 2020 – juuni 2021. Antud lõputöö eesmärgiks oli tutvustada Kihnu noortele kalanduse ja merendusega seotud pärimuskultuuri traditsioone ning tugevdada kogukondlikku elu läbi koostöö, anda ülevaade Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamise protsessist ning analüüsida eesmärkide saavutamist.

Lõputöö tegemise käigus rikastasin oma erialast pagasit kogukonna-, noorsootöö, laagrikorralduse ning pärimuskultuuri alaste teadmistega. Töötasin läbi antud teemasid käsitlevaid raamatuid, magistritöid, artikleid, kodulehekülgi ja muid allikaid. See lõi eeldused töö praktilise osa mõtestamiseks ning kogemusele adekvaatse hinnangu andmiseks.

Kalandus ja merendus on Kihnu geograafilise asendi tõttu tähtsad valdkonnad, sest läbi aegade on sellest sõltunud paljude sissetulek ja nii on võimalik jätkata elu saarel. Neid valdkondi noortele tutvustavat laagrit pole eelnevalt Kihnus korraldatud. Olin laagri peakorraldaja ning kandsin mitmeid rolle nii ettevalmistuse kui ka läbiviimise protsessis.

Laagritegevuste analüüsi põhjal leian, et laagri eesmärgid said valdavas osas täidetud. Laagris tutvustasime noortele Kihnu kalandus- ja merendustraditsioone: kakuamiga räimepüüki, muttidega tarimist ja räimerullide tegemist. Lisaks õppisid noored tundma Läänemeres elavaid söögikalu ning kivilaeva ajalugu. Mõnevõrra vajaka jäi esimeses laagris noortele kalanduse ja merenduse tähtsuse rõhutamisest Kihnu pärimuskultuuris. Seekord oli rõhk kalapüügil, aga tegelikult on ka palju teisi tähtsaid valdkondi, millest noortel võiks olla ettekujutus, et kujuneks arusaam Kihnu elu- ja kogukonnakultuuri erakordusest. Noorte tagasiside tõi välja palju positiivset laagri kohta, millest sai välja lugeda laagri õnnestumise vaatamata mõningatele vajakajäämistele.

Kihnu kogukondlikku elu tugevdamiseks kaasasin laagri korraldusprotsessi vaid Kihnu kogukonna liikmed, et aktiveerida ühte osa kogukonnast tegutsema sama huvi nimel koos noortega.. Laagri käigus said erinevad pooled teha omavahel koostööd, mis sujus kenasti ja selle tulemusena korraldasid samad koostööpartnerid sel aastal 12. – 15. mail Kihnu II kalandus- ja merelaagri. Elukoha vahetuse tõttu mina sel aastal enam korraldustiimi ei kuulunud. Küll aga said tänavused korraldajad kasutada minu poolt koondatud esimese laagri materjale.

Leian, et minu varasemalt läbitud praktikad andsid mulle eelduse ja julguse korraldada Kihnu I kalandus- ja merelaager nullist lõpuni. Töö praktiline osa andis mulle hea kogemuse

edaspidiste laagrite korraldamiseks ning eneserefleksiooni käigus sain mõtestada oma tugevad ja nõrgad küljed selles valdkonnas. Tänu sellele olen endale teadvustanud, millega tuleb mul veel vaeva näha, et saada professionaalseks kogukonnahariduse ja huvitegevuse spetsialistiks.

Kasutatud kirjandus

- Annuk, A. (2015). *Kakuamiga räimede püüdmine Kihnus*.
<https://rahvakultuur.ee/2020/03/17/kakuamiga-raimede-pyydmine-kihnus/>
- Aps, J. (2020, 31. detsember). Kuidas jääda maailmast hooliva noorena ellu keskkonnakriisis, aruteluringi kokkuvõte. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/kuidas-jaada-maailmast-hooliva-noorena-ellu-keskkonnakriisis-aruteluringi-kokkuvote/>
- Araste, L. (2021, 16. detsember). Kogukonnaharidus- müstiline võõras või Noorsootöötaja nägu?. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/kogukonnaharidus-mustiline-vooras-voi-noorsootoo-nagu/>
- Dibou, T., Rannala, I-E. (2019). Noorsootöötaja roll ja noorte võtmepädevuste arendamine noorsootöös. *Mõtestades noorsootööd ja noorsootöötaja rolli*, 46- 62.
[https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/HTI/Veebimaterjalid%20\(flaietid%20j%20m\)/TL%C3%9C%20noorsoot%C3%B6%C3%B6%20artiklite%20kogumik%202019.pdf](https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/HTI/Veebimaterjalid%20(flaietid%20j%20m)/TL%C3%9C%20noorsoot%C3%B6%C3%B6%20artiklite%20kogumik%202019.pdf)
- Eesti Noorsootöö Keskus. (2020). *Noortelaagri korraldaja käsiraamat*.
<https://pilv.hm.ee/index.php/s/H1GMaMYyDFACnEm#pdfviewer>
- Eesti Rahvakultuuri Keskus [A]. (i.a). *Vaimne kultuuripärand annab identiteedi ja järjepidevuse*. <https://rahvakultuur.ee/vkp/>
- Eesti Rahvakultuuri Keskus [B]. (i.a) *Kihnu Kultuuriruumi toetamine*.
<https://rahvakultuur.ee/toetused/toetusmeetmed/kihnukultuuriruumi-toetamine/>
- EKI. (2022). Eesti Keele Instituut. E- keelenõu. <https://kn.eki.ee/>
- Haridus- ja Noorteamet kodulehekül. (2022). <https://harno.ee/noorsootoo-kvaliteedi-hindamismudel>
- Honko, L. (1998). Folklooriprotsess. *Mäetagused*, vol 6.
<https://www.folklore.ee/tagused/nr6/pdf/honko.pdf>
- Ivask, T. (2020). *Kogukonna valmidus kaasata probleemseid kambanoori Pärnu linna näitel*. [Lõputöö, Tartu Ülikooli Pärnu kolledž]. DSpace.
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/68179/ivask_teele.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Jõgisalu, H. (2001). *Kihnu ning Manõja*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Kaevats, Ü., Varrak, T. (1994). *Eesti entsüklopeedia nr 7*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus.

- Kalits, V. 2006. *Kihnlaste elatusalad*. Kihnu Kultuuriruum. Kihnu Kalur (i.a). *Käitleme kõiki kalu mis merejumal põlistele Kihnu kaluritele kingib. Teostame ka esmakokkuostu ja mõtleme kõigest välja midagi head igale kalasõbrale*. [Facebooki kirjeldus]. Facebook. Kasutatud 04.04.2022. <https://www.facebook.com/kihnukalur/>
- Kihnu Mere Selts kodulehekül. (i.a). <http://www.kihnumereselts.ee/>
- Kihnu vald kodulehekül. (i.a) *Noorsootöö korraldus*. [Noorsootöö korraldus - Kihnu Vallavalitsus](#)
- Kihnu valla arengukava 2017-2025. (2017). <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4060/4201/7035/Lisa.pdf>
- Kihnu valla noorsootöö korralduse mudel 2020-2025. (2020). <https://kihn.ee/documents/21203231/0/Kihnu+valla+noorsot%C3%B6%C3%B6%20korralduse+mudel,2020-25.pdf/3befc640-7910-4237-a066-4ace1427b067>
- Koolitusprogramm Tuleviku õpetaja kodulehekül. (i.a). *Korthagen ALACT-mudel refleksiooni struktureeritud protsessi kirjeldamiseks*. <https://tulevikuopetaja.hitsa.ee/moodul-v/refleksioon-opetaja-professionaalses-arengus/3-sibula-mudel-refleksiooni-tasemetel-iseloomustamiseks/2-mudel-korthagen-alact-mudel-refleksiooni-struktureeritud-protsessi-kirjeldamiseks/>
- Kütt, P., Hannus, K. (2007). Noorelt Noorele koolitusmeetod. *Noorsootöö käsiraamat*, 5- 8. [file:///C:/Users/AnnaM/Downloads/noorsootootaja_kasiraamat_2007%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/AnnaM/Downloads/noorsootootaja_kasiraamat_2007%20(2).pdf)
- Kütt, S. (2017). *Noortekeskuste roll ja võimalused kogukonna sidususe toetamisel*. [Magistritöö, Tallinna Ülikool].
- Lepiksaar, M. (2021, 16. detsember). Noorsootöötaja kui kogukonna looja. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/noorsootootaja-kui-kogukonna-looja/>
- Männiste, A. (2021, 16. detsember). Roosa vahukomm tindis ehk maailm kogukonnas. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/roosa-vahukomm-tindis-ehk-maailm-kogukonnas/>
- Mätas, M. (2021). *Minu Kihnu. Külas või külata*. Tartu: Greif OÜ.
- Narusson, D. (2020, 8. detsember). Kogukonna arenemine ankurkogukonnaks võimaldab iseäranis laia haaret. *Postimees*. <https://skk.ee/fileadmin/media/pildid/uudised/REGIONAALARENG-Dagmar-Narusson-kogukonna-arenemine-ankurkogukonnaks-voimaldab-isearanis-laia-haaret-Tanane-leht.pdf>
- Narusson, D. (2021, 16. detsember). Tuleviku kujundamine olles osa kogukonnast. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/tuleviku-kujundamine-olles-osa-kogukonnast/>

- Noorsootöö seadus. (2010). RTI 2010, 44, 262. <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS>
- Noorte heaks kodulehekül. (2020). *Avatud noorsootöö*.
<https://entk.ee/noorsootoo/noorsootoo/avatud-noorsootoo/>
- Noorte heaks kodulehekül. (i.a). *Noorte tervistav ja arendav puhkus*.
<https://entk.ee/toetused/noorte-tervistav-ja-arendav-puhkus/#%C3%9Cldinfo>
- Noortevaldkonna arengukava 2021-2035. (2021).
https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2021-2035_kinnitatud_12.08.2035.pdf
- Parve, V. (2017, märts). Deinstitutionaliseerimine annab tõe kogukonnatööle. *Sotsiaaltöö: sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialakiri*, 28-33.
<https://dea.digar.ee/?a=d&d=AKsotsiaalto201703.2.8.2&e=-----en-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA----->
- Praxis kodulehekül. (2011/2). Noorteseire Eestis. *Poliitikaülevaade*.
https://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Haridus/Noorteseire_poliitikaylevaad_e.pdf
- Pranno, K. (2021). 6 põhjust, miks minna suvel laagrisse. <https://www.teeviit.ee/6-pohjust-miks-minna-suvel-laagrisse/>
- Pranno, K. (2021, 16. detsember). Kogukonnasaar keset Läänemerd- kogukond ja noorsootöö Hiiumaal. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/kogukonnasaar-keset-laanemerd-kogukond-ja-noorsootoo-hiiumaal/>
- Puhka Kihnus OÜ kodulehekül (i.a.). <https://www.puhkakihnus.ee/>
- Põhikooli riiklik õppekava. (2011). RT I, 14.01.2011, 1.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/123042021010>
- Pärna A., Kallas A., Männik C., Veskimägi D., Pisarkova J., Ulm J., Nemvalts J., Gerretz K., Bergmann K., Such K., Kivisild K., Rentnik K-G., Anni L., Tammeveski L., Küngas M., Jahilo M., Aboltõn-Hansberg M., Eeriku M., Blagi M. (2020). *Refleksioon*.
<https://www.andragoogika.ee/refleksioon>
- Raam, T. (2013). *Sotsiaalne tõrjutus ja kaasatus*. [Referaatilevaade, Tallinna Ülikool].
https://issuu.com/triinuraam/docs/referaat_levaade
- Rahvastikuregister. (2021). *Elanike demograafiline jaotus KOV-de kaupa 2021*.
<https://www.elvl.ee/elanike-arv-2021>
- Rannala, I-E., Liivand, E., & Enson, L. (2019). Eesti noorsootöö mõtestamine avaliku halduse raamistuses. *Mõtestades noorsootööd ja noorsootöötaja rolli*, 17- 27.
[https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/HTI/Veebimaterjalid%20\(flaietid%20j](https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/HTI/Veebimaterjalid%20(flaietid%20j)

[m\)/TL%C3%9C%20noorsoot%C3%B6%C3%B6%20artiklite%20kogumik%202019.pdf](#)

Rüütel, I. (2013). *Naised Kihnu kultuuris*. Tartu: EKM Teaduskirjastus.

Rüütel, I. (2000). *Pärimus pärijale*. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseum.

Rüütel, I., Tiit E. M., (2005). *Pärimuskultuur Eestis – kellele ja miks, I osa*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

SA Kutsekoda kodulehekül. (2017). *Kutsestandardid: Noorsootöötaja, tase 4*.

[Kutsestandardid: Noorsootöötaja, tase 4 - Kutseregister](#)

Särg, T. (2005). *Regivärsist netinaljani*. Tallinn: Koolibri.

Sööt, A. (2010). *Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus*. [Magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/15215/soot_anu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Taru, M., Pilve, E., & Kaasik, P. (2015). *Noorsootöö Eestis*. Viljandi: OÜ Print Best.

<https://entk.ee/sites/default/files/Noorsootoo%20Eestis.pdf>

Toplaan, J. (2016). *Koguduse tegevus sotsiaaltöö vaatepunktist lähtudes*. [Magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/52009/toplaan_johanna_ma_2016.pdf

Türk, K. (1999). *Personali juhtimine ja eestvedamine*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vihma, P., Lippus, M. (2014). *Kogukonnauuring. Eesti kogukondade hetkeseis*.

<https://kysk.ee/failid/Upload/files/Uuringud/Kogukonnauuring.pdf>

Viksi, T. (2021, 16. detsember). Kogukonnasaar keset Läänemerd- kogukond ja noorsootöö

Hiiumaal. Kommentaar. *MIHUS*. <https://mihus.mitteformaalne.ee/kogukonnasaar-keset-laanemerd-kogukond-ja-noorsootoo-hiiumaal/>

Viires, A. (2001). *Kultuur ja traditsioon*. Tartu: OÜ Greif Trükk

Lisa 1. Projektitaotlus

Taotlus draft_7PnoHuBf

Taotlusvoor

Kihnu kultuuriruumi toetamine 2021

Projekti nimetus

Kihnu I kalandus- ja merelaager noortele

Projekti toimumise aeg

01.03.2021 - 31.05.2021

Toetuse kasutamise periood

30.04.2021 - 31.05.2021

[Taotleja andmed](#)

Juriidiline nimetus

Kihnu Vallavalitsus

Registrikood

75003967

E-post (taotlusega seotud sidevahend, sh otsuste kättetoimetamine)

noortejuht@kihnu.ee

Telefon

+372 58005134

Kodulehekülje aadress

<https://kihnu.kovtp.ee/>

Käibemaksukohustuslase number

EE101635963

Taotleja suurus

☐ mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtja | Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) kategooriasse kuuluvad ettevõtjad, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot

☒ suurettevõtja | Suurettevõtjaga on tegemist siis, kui ettevõtja ei vasta mikroettevõtja või VKE tunnustele ja/või kui 25 % või enam selle kapitalist või hääleõigustest on otseselt või kaudselt ühe või mitme avalik-õigusliku asutuse ainu- või ühiskontrolli all (suurettevõtjatena määratletakse näiteks riigi poolt asutatud SA-d, KOVid ning avalik-õiguslikud juriidilised isikud)

[Pangakonto andmed](#)

Kontoomaniku nimi

Kihnu Vallavalitsus

Kontoomaniku isikukood või registrikood

75003967

Pangakonto number (IBAN)

EE211010902001663000

Viitenumber

SWIFT kood

PROJEKTI EESMÄRK JA TEGEVUSED

Projekti eesmärk

Kihnus on ligi 60 kutselist kalurit, kes on kas vanemad- või keskealised. Kalapüügi traditsioon vajab edasikandmist, kuna see on üks osa kihnlaste ainulaadsest kultuurist ja aastasadu kihnlaste põhiline elatusallikas olnud. Kalandus- ja merendusteemad tuleb viia noorte sekka, et neil säiliks oskused ja tekiks huvi kalanduse vastu. Eesmärk on Kihnu kalandus- ja merelaagrist teha iga-aastane traditsioon.

Projekti lühikokkuvõte

Kalandus ja merendus on Kihnus igapäevaelu osa. Suurem osa kalureid on juba vanemad inimesed ja kaluritalusid on alles jäänud vähe. Noortele pärimustraditsioone õpetades anname võimaluse traditsioonide jätkusuutlikkusele. Laager on kavandatud koostöös Kihnu Mere Seltsi, erinevate Kihnu ettevõtjate ja kaluritega. Esimesel aastal on sissejuhatav 3- päevane kalandus- ja merelaager, kust ootame osa võtma kuni 15 Kihnu noort. Laager on kõigile osalejatele tasuta huvi äratamiseks. Kolme päeva jooksul toimub Kihnu Mere Seltsi poolt loeng kalandusest ja merendusest, minnakse sadamasse kakuamiga räimepüügile, suitsutatakse kala, külastatakse Kihnu Kalurit ja töödeldakse kala, minnakse merele matkale kirkkovenede ning mersüstadega.

Projekti sihtrühm

Laagri sihtrühm on 7.- 18. aastased Kihnu noored, kes õpivad Kihnu Koolis või õpivad/ töötavad mandril. Kokku on Kihnu registreeritud umbes 130 noort. Osalemine kogukondlikel üritustel, õpitubades, laagrites kaasatakse ja tekitatakse huvi pärimuskultuuri vastu. Laagris saab osaleda maksimaalselt 15 noort. Toimub eelregistreerimine ja 15 esimest tagavad endale koha laagris.

Projekti tegevused ja ajakava

märts 2021	Osapooltega täpsemate kokkulepete sõlmimine, laagri ajakava kinnitamine
aprill 2021	Koosolekud koostööpartneritega- laagri asjade ettevalmistus
mai 2021	30. aprill- 2. mai laagri läbiviimine; kokkuvõtete tegemine, aruande kirjutamine

Lisateave

Koostööpartnerite nimekiri

Koostööpartneri nimi: Uus Maailm Filmid OÜ

Kodulehekülje aadress: <https://www.facebook.com/kihnumatkad>

Ulesanne projektis: Merematk meresüstadega

Koostööpartneri nimi: MTÜ Kihnu Mere Selts

Kodulehekülje aadress: <http://www.kihnumereselts.ee/>

Ulesanne projektis: Kalaloeng Jüri Tensoni poolt, kahe kirkkovene rent merematkaks, Jõujaama ruumi rent 24h.

Koostööpartneri nimi: Puhka Kihnus OÜ

Kodulehekülje aadress: <https://www.puhkakihnus.ee/>

Ülesanne projektis: Majutus 2 ööd hommikusöögiga, 2 snäkilauda, 3 lõunat, 2 õhtusööki, kala töötlemise õpituba Kihnu kaluri ruumides,

PROJEKTI OODATAVAD TULEMUSED

Oodatav valdkondlik mõju ja tulemused

Projektitegevuste tulemusena on toimunud pärimuskultuuril põhinev laager, millest saab iga-aastane traditsioon. Kultuuripärandit väärtustavate ja edasikandjate arv on suurenenud. On mitmekesistatud noorte huvitegevust lähtudes oma kultuurist, projekti tulemusena tunnevad lapsed ja noored ennast tugevamalt Kihnu kultuuri ja kogukonna liikmena ning esivanemate kultuuri edasikandjatena. Kalapüük on siiani mitmele perele elatusallikaks ning nende oskuste õpetamine tagab tulevikus tööd Kihnu saarel siin elavatele peredele.

Oodatav mõju taotleja edasistele tegevustele

Kihnu noortes on tekkinud huvi kalandus- ja merelaagri vastu, mille tõttu tuleb laagrit igal aastal korraldada. Huvitegevuse pakkumine ja järjepidevuse tagamine on äärmiselt oluline Kihnu kultuuri püsimisel ja edasikandjate laiaulatusliku kandepinna tagamisel. Lisaks loouakse noortele rohkem valikuvõimalusi tegeleda ühiselt huvitegevusega ja nii elavdatakse saare elu. Taotleja teeb koostööd erinevate osapooltega Kihnu saarelt, mis tugevdab ka kogukondlikku elu.

Möödetavad tulemused

Noortele on loodud pärimuskultuuril põhinev kalandus- ja merelaager, mis hakkab toimuma kord igal aastal. 15 Kihnu noorel on tekkinud huvi ja oskusi kalapüügi ja merenduse valdkonnas. Kaugema eesmärgina oskavad Kihnu noored ise tegeleda kalapüügi ja merendusega ning võimaldavad endale sellega elatusallikat, et tulevikus oleks neil võimalus elada Kihnu saarel.

TULUD

Taotletav Toetus	2490€
Omafinantseering	0€
Muud toetused	0€
Tulud	2490€

KULUD

	Kokku	Taotlus	Omafinantseering	Muud toetused
11 meresüsta rent	198€	198€	0€	0€
Matkajuhi tasu 2h	30€	30€	0€	0€
Kalaloeng 2h	120€	120€	0€	0€

Kahe kirkkovene rent 3h	180€	180€	0€	0€
Jõujaama ruumirent 24h	312€	312€	0€	0€
Majutus 2 ööd 15 inimesele	720€	720€	0€	0€
2 sänakilauda 15 inimesele	90€	90€	0€	0€
4 söögikorda 15 inimesele	420€	420€	0€	0€
isetehtud õhtusöök 15 inimesele	75€	75€	0€	0€
Püügilt saadud saagi töötlemise õpituba Kihnu Kaluri ruumides	105€	105€	0€	0€
Kakuami püügi tegevuse ja erinevate etappide tutvustamine maal ja merel, võimalusel püügireisi läbi viimine koos Lastega.	240€	240€	0€	0€
Kulud	2490€	2490€ (100%)	0€ (0%)	0€ (0%)

Lisa 2. Laagri esialgne ajakava

KIHNU VALLAVALITSUS

Kihnu I kalandus- ja merelaagri ajakava

Reede, 30. aprill 2020

- 17.00– 19.00 Kalaloeng Jüri Tensoni poolt Jõujaamas, koos snäkilauaga
- 19.00 õhtusöök
- 20.00 ettevalmistus hommikuseks kalapüügiks.
- 22.00 öörahu

Laupäev, 01. mai 2020

- 5.00 hommikusöök
- 6.00 minek merele räimepüügile
- 11.00– 15.00 puhkus
- 15.00 Kihnu Kalur ettevõttega tutvumine ja kala töötlemine
- 17.00– 19.00 ühine õhtuõogi valmistamine (kala suitsutamine jne)
- 19.00– 23.00 lõkkeõhtu kalandusteemaliste mängudega, snäkilaud

Pühapäev, 02.mai 2021

- 10.00 hommikusöök
- 11.00– 13.00 matk kirkkoveneda ja meresüstadega
- 14.00 lõuna
- 15.00 laagri lõpetamine, koos snäkilauaga

Lisa 3. Registreerimisvorm

Kihnu I kalandus ja merelaager 28.- 30. mai 2021

Kihnu kalapüügi traditsioon vajab edasikandmist! Laagris on tegevusi nii maal kui ka merel!

Laagrisse on oodatud Kihnu noored alates 4. klassist. Kohtade arv on piiratud- 15 noort.

Laager algab 28. mail kell 17.00 ja lõpeb 30. mail kell 14.00.

Laager on osalejale tasuta! :)

Lisainfo: Anna Maria Lember, 58005134, noortejuht@kihnu.ee

1. Osaleja nimi*:
2. Osaleja vanus*:
3. Osaleja telefoninumber*:
4. Osaleja kaal (päästevesti jaoks)*:
5. Kas osaleja sööb kala?
 - ☐ Jah
 - ☐ Ei
6. Kas osaleja on varasemalt käinud kalal?
 - ☐ Jah
 - ☐ Ei
7. Kas osaleja on ise varasemalt kala puhastanud/töödelnud?
 - ☐ Jah
 - ☐ Ei
8. Kontaktisiku nimi*:
9. Kontaktisiku telefoninumber*:
10. Kontaktisiku email*:
11. Olen nõus, et osalejast tehakse pilt/video ja avaldatakse ka meedias, et tutvustada Kihnu noorte tegemisi ja tunnustada osalejaid.*
 - ☐ Jah
 - ☐ Ei

Lisa 4. Kihnu Lehes ilmunud laagri plakat

Kihnu I kalandus- ja merenduslaager 28.-30. mail

**Kihnu kalapüügi traditsioon vajab
edasikandmist! Laagris on kalanduse ja
merendusega seotud tegevusi nii
maal kui ka merel!**

**Laager on kõigile Kihnu noortele alates
4. klassist. Laagriliste arv on piiratud - 15 last.
Seepärast on laager eelregistreerimisega,
mis on avatud Kihnu noortetuba
KINU facebooki lehel 10.-23. maini.**

**Laagri tegevus toimub sadamas, jõujaamas;
ööbitakse ja süüakse Sadama Öömajas.**

Laager on tasuta!

Laagrit toetab Kihnu kultuuriprogramm.

Lisa 5. Laagri esimese päeva kokkuvõte Kihnu Noortetuba KINU Facebookis

Kihnu Noortetuba KINU
28. mai 2021 · 🌐

Kihnu I kalandus- ja merelaager I päev, 28. mai:

Laagri eesmärk: Kihnus on ligi 60 kutselist kalurit, kes on kas vanemad- või keskealised. Kalapüügi traditsioon vajab edasikandmist, kuna see on üks osa kihnlaste ainulaadsest kultuurist. Kalandus- ja merendusteemad tuleb viia noorte sekka, et neil säiliks oskused ja tekiks huvi kalanduse vastu.

Jüri Tenson koostöös [Kihnu Mere Selts](#) avas meie laagri oma loenguga Jõujaamas! Tenson tutvustas värvikalt ja väga õpetlikult erinevaid meie vetes elavaid kalu. Kõigepealt teooria ja siis praktika- loengu teises pooles said noored ise kalad lahti lõigata ning uurida, mis nende kõhus peidus on! Suured tänud, Jüri Tensonile!

Seejärel läksime merele õppereisile- kakuamipüük! [Kihnu Kalur](#) kakuami meeskond ootas meid kell 18.00 sadamas ja täpipealt sõideti välja. Kurss- Manija saare külje all. Ilm oli vapustav- päike, kerge tuul! Tõime ka merelt saagi koju, mida homme koos puhastame ja millest noored ise endale söögi valmistavad! Suured tänud, [Kihnu Kalur](#)!

[Kihnu Sadama Öömaja](#) - [Puhka Kihnus OÜ](#) perenaine ja tema abiline valmistasid meile kosutava supi õhtuks! Nüüd puhkame ennast homseks välja, sest see tuleb teguderohke!

Päevakommentaari osalejalt Marie Ruubelilt: "Kõige lähedam päev minu elus. Sain kalade kohta palju teada, sest eelnevalt ei teadnud mitte sotti. Sain elusat kala käes hoida ja panin talle nimeks Haikala! Väga tore seltskond on meil laagris!"

Laagrit toetavad Kihnu Kultuuriprogramm ja Kihnu Vallavalitsus!

Lisa 6. Noorte tagasiside

1. Millise tundega tulid laagrisse ja millise tundega lahkud laagrist?

- „Ootusärev ja eleveil, väsinud ja uhke.”
- „Tulles olin väga rõõmus ning ootasin algust, lõpp ei olnud nii rõõmus, sest oleksin tahtnud kõike rohkem.”
- „Rõõmuga ja elevusega tulin ja kurvana lähen ära.”
- „Rõõmsalt tulin ja lähen väsinult, kuid rõõmsalt.”
- „Tulin ärevil ja rõõmsameelega laagrisse ja lahkun väsinult.”
- „Tulin ja lähen hea emotsiooniga.”

2. Mis sulle laagris kõige rohkem meeldis?

- *Et sai teha erinevaid kalanduse tegevusi ja et sai olla sõpradega koos.”*
- „Meeldisid tegevused (kajakid, kalade puhastamine). Meeldis ka öömaja, kus oli ruumi ja istumiseks peavari. Meeldis ka kasvataja.”
- „Kogu aeg oli midagi teha.”
- „Laagris olid põnevad tegevused ja vaba aega.”
- „Mulle meeldis laagris see, et siin sai teha erinevaid asju, mida varem pole teinud.”
- „Mulle meeldis kajakiga sõita, laager oli huvitav ja oli piisavalt tegevust.”

3. Mis sulle laagris ei meeldinud?

- „Mul ei meeldinud see, et laager kestis nii vähe aega.”
- „Et öörahu oli nii vara, tubade põrandad olid jääkülmad, telefonid võeti ära.”
- „Külm ja niiske tuba, natukene liiga palju vaba aega.”
- „Võeti telefonid ära ja vähe sai magada ja et kestis vähe.”
- „Toad olid natuke külmad, kohati oli igav, kuna oli palju vaba aeg ja ei tulnud pundina kokku, ei tehtud tiimitööd.”
- „Telefonid võeti ära ja öörahu oli nii vara.”

4. Millised on sinu ettepanekud järgmise laagri paremaks korraldamiseks (koral- duslik pool, tegevused jne)?

- „Telefonid jäetakse kätte, käiakse rohkem merel, sõidetakse paatidega, vähem maa-
pealseid tegevusi.”
- „Puuviljapausid, merel oleks võinud rohkem käia ja õppida merepüüki, kõik koos
oleks võinud midagi korda saata.”
- „Kestaks kauem, oleks rohkem tegevusi, telefonid ära ei võeta.”
- „Ma soovin, et järgmine kord käiksime rohkem merel.”
- „Öörahu võiks olla kell 01.00.”
- „Rohkem minna ise kalale paatidega.”

5. Kas tuleksid ka järgmisel aastal laagrisse?

Kümme vastas, et nad tuleksid ka järgmisel aastal laagrisse, neli osalejat ei osanud öelda ning üks ei soovi järgmisel aastal tulla.

Esimene kalandus ja merenduslaager peetud!

Hakkasin mõtlema, millele minu arvates Kihnu kultuuris justkui kõige vähem rõhku pööratakse ja tundus, et kalandus- ja merendusvaldkondadele. Mitte, et üldse ei pöörata, aga see paistab vähem välja.

Ja nii tuli enda kui ka noorte silmaringi avardamiseks teha laager! Kihnu I kalandus- ja merelaager toimuski 28.-30. mail.

Orisselja Reet Kihnu Mere Seltsist aitas mul sõnastada laagri eesmärgi: „Kihnus on ligi 60 kutselist kalurit, kes on kas vanemad- või keskealsed. Kalapüügi traditsioon vajab edasikandmist, kuna see on üks osa

kihnlaste ainulaadsest kultuurist. Kalandus- ja merendusteemad tuleb viia noorte sekka, et neil säiliks oskused ja tekiks huvi kalanduse vastu.” Eesmärgi kirjapanek andis mulle tuge, et ehk ma teen õiget asja! Kihnu Kultuuriprogramm arvas vast ka nii, sest nendelt saime laagri jaoks toetust!

Kalandus- ja merenduslaagrit kutsusin ise algusest peale katsetuslaagriks, sest mul ei olnud aimugi, kas on huvilisi ja milliseid tähtsaid asju tuleks kindlasti sellises laagris käsitleda. Õnneks leidsin endale tugevad projektipartnerid, kes üsna toekalt mulle ideedega abis olid. Siinkohal tooksin eriliselt välja Ranna-

metsa Käthlini, tänu kellele oli Valdo Palu ja tema kakua mi meeskond nõus lastega merele õppereisile minema. Sellistele väärt kogemustele võiksid järgmiste aastate laagrid tugineda!

Ma tänan siiralt veelkord kõiki, kes aitasid laagrit korraldada ning laagris osalesid!

Esimene kogemus on nüüd käes ja see oli õpetlik. Sisi-mas loodan, et iga osaleja võttis endale laagrist midagi õpetlikku kaasa! Kogemuse põhjal saab minna vaid vägevuse poole ja ehk saab varsti kutsuda noori juba Kihnu II kalandus- ja merelaagrisse!

Uusmaja Anna Maria

Noorsootöötaja ja kultuuritöö spetsialist

Lisa 8. Fotod

Foto 1. Kakuam paat (Foto: Kihnu muuseum 2013)

Foto2., „Läänemere kalad“ loeng (Foto: Anna Maria Lember)

Foto3. Kakuamiga räimepüük merel (Foto: laagris osalenud noor)

Foto 4. Kakuamiga räimepüük merel (Foto: Anna Maria Lember)

Foto 5. Muttide tarimine (Anna Maria Lember)

Foto 6. Kala käitlemine (Foto: Anna Maria Lember)

Foto 7. Praeräimede valmistamine (Foto: Anna Maria Lember)

Foto 8. Meisterdatud kivilaev (Foto: Anna Maria Lember)

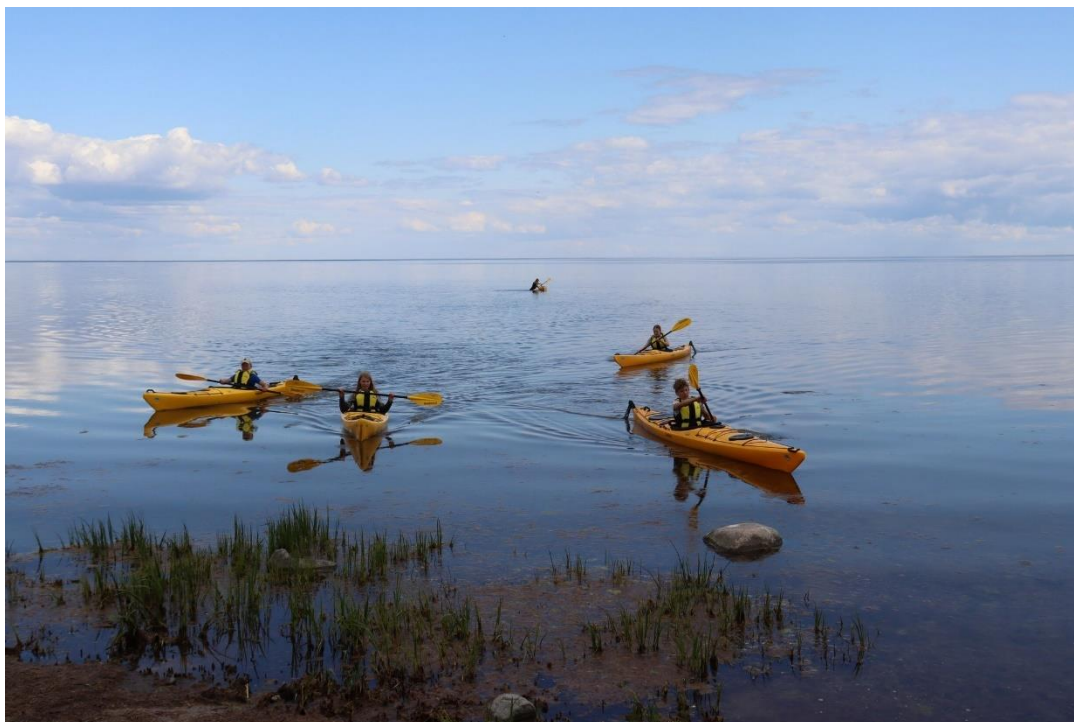

Foto 9. Meresüstadega matk (Foto: Anna Maria Lember)

Foto10. Laagris osalejate ühispilt (Foto: Anna Maria Lember)

Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anna Maria Lember,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamine ja läbiviimine november 2020 – juuni 2021“, mille juhendaja on Külli Salumäe, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Anna Maria Lember

19.05.2022